

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Palestinski teroristi ugrabili potniško ladjo v bližini Egipta — Zahtevajo izpustitev 50 teroristov, priprtih v izraelskih zaporih

PORT SAID, Eg. — Včeraj je skupina palestinskih teroristov ugrabila veliko italijansko potniško ladjo, ko se je nahajala v bližini egiptovske obale. Poročila si nasprotujejo glede števila potnikov in članov posadke na ladji Achille Lauro. Po nekaterih vestih naj bi bilo na ladji do 400 ljudi, druge vesti pa menijo, da je na ladji veliko manj potnikov. Tudi ni znano, koliko Američanov je med ugrabljenimi potniki. Ameriško poslaništvo v Kairu poroča, da na ladji ali ni Američanov ali pa jih je zelo malo.

Ladja se nahaja v vzhodnem delu sredozemskega morja, v njeni bližini je skupina egiptovskih bojnih ladij. Predstavniki družbe, ki lastuje Achille Lauro, trdi, da je na ladji dovolj hrane za nekaj dni.

V Izraelu trdijo, da je vlada v tesnem stiku z italijansko vlado. Kot kaže, so teroristi močno oboroženi, imajo tudi precej razstreliva. Grozijo, da bodo potnike in člane posadke ubili ter ladjo potopili, ako ne bodo izpuščeni na svobodo teroristi, pripti v Izraelu. O izraelskem vojaškem posegu zoper ugrabitelje še ni dosti govora. Opazovalci razmer na Srednjem vzhodu menijo namreč, da bi Egipt nasprotoval taki akciji. V stanju pripravljenosti so tudi italijanske vojaške sile.

Jasir Arafat, ki načeljuje Palestinski osvobodilni organizaciji, je v telefonskem intervjuju dejal, da ugrabitelji niso člani njegove organizacije in je obsodil ugrabitev. Po nekaterih vesteh so pripadajo ugrabitelji Palestinski osvobodilni fronti, ki Arafatovi PLO ni naklonjena.

ZDA ne bodo več priznavale veljavnosti odločitev Svetovnega sodišča

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je State Department objavil izjavo, v katerem trdijo ZDA, da ne bodo več avtomatično priznavale veljavnosti odločitev Svetovnega sodišča. Zadnjih 39 let so ZDA namreč to veljavnost priznavale. ZDA so reagirale zaradi pripravljenosti sodišča obravnavati pritožbo Nikaragve, v kateri trdi Nikaragva, da ZDA kontrolirajo in vodijo protisandinistične gverilce, ki se borijo zoper režim v Nikaragvi. ZDA so trdile, da zadeva ne spada v pristojnost Svetovnega sodišča, kar je pa sodišče zavrnilo.

V izjavi State Department je rečeno med drugim, da Sovjetska zveza in Kuba izkoriščata Svetovno sodišče, ki je sicer v okviru Organizacije združenih narodov.

Neredi v Angliji najhujši od leta 1981 — Policisti so pripravljeni uporabiti solzilni plin in plastične krogle zoper izgreznike

LONDON, V. Br. — Preteklo nedeljo zvečer je prišlo do obsežnega izgrede v londonski četrti Tottenham, kjer živijo predvsem črnici. Načelnik policije je dejal, da je bil izgrede prvi v Angliji v modernih časih, ko so izgrezniki uporabljali strelno orožje. Ubit je bil nek policist, 232 drugih policistov pa je bilo ranjenih. Policisti bodo sedaj pripravljeni uporabljati solzilni plin proti izgreznikom, je dejal načelnik policije Kenneth Newman, kar niso storili vse od 1981. leta v Angliji sami. V skrajnem slučaju bi tudi uporabili plastične krogle, je dodal Newman. Angleški vojaki v Severni Irski sicer že dalj časa uporabljajo solzilni plin in plastične krogle, tako daleč pa niso še prišli v Anglijo

sami, kjer so policisti navadno tudi danes neoboroženi.

Odslej smejo črnici in belci v Južni Afriki skupaj v kino — Poslovneži pritiskajo na vlado glede reform v sistemu apartheida

JOHANNESBURG, J. Af. — V najnovejši reformi v sistemu apartheida, je vlada izjavila, da bo mogoče v nekaterih kinodvoranah v deželi videti skupaj črnice in belce. Doslej so imeli belci in črnici svoje ločene kinodvorane. Ta ukrep kaže, menijo opazovalci južnoafriških razmer, da je vlada pripravljena na počasno reformo apartheidskega sistema, da pa ni pripravljena na res obsežne spremembe.

V zadnjih tednih skupine poslovnežev tudi pritiskajo na vlado, naj vendar pospešuje desegregacijo. Nekateri poslovneži so celo potovali v tujino, da bi se srečali s predstavniki črnskih gibanj, ki so v izgnanstvu.

V neredih včeraj sta bili ubiti dve osebi. Ena je bila mlada črnka, ki so jo sežgali sami črnici, ker naj bi bila vohunila za policijo. Po podatkih, ki jih je objavila policija, je bilo v neredih ranjenih 15 oseb, 7 pa priprtih.

Škof Desmond Tutu je izjavil, da razmišlja o tem, ali je mogoče še upati na mirovno pot do odprave apartheida v Južni Afriki. Mogoče bo res treba doseči zlom apartheida z uporabo sile, je rekel Tutu.

Vesoljsko letalo Atlantis varno pristalo v Kaliforniji po uspešnem 4-dnevnem poletu

EDWARDS AIR FORCE BASE, Kalif. — Včeraj dopoldne je na tem vojaškem oporišču varno pristalo vesoljsko letalo, na katerem je bilo pet astronautov. Polet je trajal 4 dni in je bil vojaškega značaja, zato NASA ni hotela posredovati podrobnosti o nalogah astronautov. Znano pa je, da so astronauti uspešno izstrelili dva komunikacijska sonda, ki ju bodo uporabljale ameriške vojaške sile. Poveljnik posadke je bil letalski polkovnik Karol Bobko.

Strokovnjaki NASA so rekli le, da so povsem zadovoljni s poletom in da je Atlantis delovalo brezhibno.

— **Kratke vesti** —

Bruselj, Bel. — Danes je v središču tega mesta eksplodirala bomba. Nihče ne bil ranjen, eksplozija pa je povzročila precejšnje razdejanje. Policija meni, da je v ozadju dejanja neka skrajno levičarska teroristična organizacija.

Helena, Mont. — Obsežni snežni vihari prizadenejo zahodne države od Idaha do Severne Dakote. V Montani je zapadlo od 10 palcev do dveh čevljev snega. Nekatere ceste so zaprte.

Bloomington, Ill. — Včeraj sta izjavila Chrysler Corp. in japonska tvrdka Mitsubishi Motors, da bosta skupaj zgradila tovarno v tem mestu, v katerem bosta sestavljala automobile. Nova tovarna bo stala 500 milijonov dolarjev, zaposlila bo pa do 2500 delavcev. Mitsubishi je že peta japonska avtomobilska tvrdka, ki je oziroma bo imela svojo tovarno v ZDA.

Ponce, Puerto Rico — Zemeljski plazovi in poplave so prizadele ta otok. Po zadnjih podatkih je ob življenju najmanj 55 oseb, reševalci pa se bojijo, da bodo našli veliko več žrtev.

Beograd, SFRJ — Po zadnjih podatkih, naj bi bila letna inflacijska stopnja v Jugoslaviji 77 odstotkov na leto.

Iz Clevelanda in okolice

Rev. Ludvik Čepon umrl —

Preteklo nedeljo zjutraj je v Latrobe, Pa. preminul Rev. Ludvik Čepon. Pogreb bo jutri dop. ob 11. Poročilo na str. 2. R.I.P.

Odlična koncerta —

Preteklo soboto zvečer je bil koncert Fantov na vasi iz Clevelanda in sicer v SND na St. Clairju. Na koncertu je sodeloval pevski zbor Zvon iz Fairfielda, pridružil so se tudi Fantje na vasi iz Toronta. Dvorana je bila zasedena. Zbori so bili odlični in jim iskreno čestitamo!

Prav tako odličen je bil koncert Marijinih pesmi preteklo nedeljo popoldne v cerkvi Marije Vnebovzete, ki so ga izvajali Fantje na vasi iz Toronta.

O Jalti —

Včeraj popoldne so se v mestni hiši zbrali predstavniki več narodnostnih skupin, da bi podpisali pismo predsedniku Reaganu, v katerem pozivajo Reagana, naj zahteva od Mihaila Gorbačova izpolnjevanje določil Jaltške deklaracije. O tem poročamo podrobneje v petkovi A.D.

Občni zbor —

Občni zbor balinarskega krožka S.P. bo v nedeljo, 13. okt., ob treh pop. na Slovenski pristavi. Vsi člani vabljeni.

Novi grobovi

John F. Zigman

V soboto, 5. oktobra, je nenadno umrl 19 let stari John F. Zigman z 26601 White Rd. na Willoughby Hillsu, rojen v Clevelandu, letošnji graduant Willoughby South višje šole, študent Ohijske državne univerze, sin Franka in Antoinette (Tomaselli), brat Mary Ann, Susan Ann Gelbach, Rose Ann Rush, Franka J., Sylvie Rose Marotta in Debre Ann, vnuk Johna in Mary Zigman ter Johna in Rose (Margiotti) Tomaselli. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152. cesti jutri, v sredo, v cerkev sv. Felicite dop. ob 9.30 in od tam na pokopališču Ver-nih duš. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, od 2. do 9. zvečer.

Joseph A. Zakrajsek

V ponedeljek, 7. oktobra, je umrl Joseph A. Zakrajsek, vdovec po Emmi, roj. Tercheck, oče Joan Ziegelmeyer in Emmaline Ponsart, 7-krat stari oče, brat Frances Danner. Pogreb bo iz Brickmanovega zavoda na 21900 Euclid Ave. v četrtek, 10. oktobra, v cerkev sv. Felicite dop. ob 9.30 in od tam na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo jutri, v sredo, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Družabni večer —

Tabor, DSPB Cleveland, sporoča članstvu in vsej javnosti, da lahko dobite vstopnice za družabni večer, ki bo v soboto, 19. oktobra, v Slovenskem domu na Holmes Ave., ako pokličete tel. št. 851-4961 ali pa 943-4681.

Za Slomškovo kosilo —

Vstopnice za Slomškovo kosilo, ki bo v nedeljo, 20. oktobra, v dvorani pri Sv. Vidu, so že v predprodaji. Imajo jih: John Petrič 481-3762 Julka Smole 391-6547 Vinko Rozman 881-2852 ga. Rudi Kolarič 944-1523 Frank Urankar 531-8982

Sestanek Primorskega kluba —

Članstvo Primorskega kluba je vabljeno na sestanek to nedeljo pop. ob 3.30 v SDD na 15335 Waterloo Rd. Novi člani vedno dobrodošli!

Robert Antolin umrl —

Za levkemijo je umrl 21 let stari Robert Antolin. Pogreb je bil preteklo soboto v Emmetsburgu, Md. Navzočih je bilo 10 duhovnikov in več študentov Katoliške univerze v Washingtonu.

Zadušnica —

V nedeljo, 13. oktobra, ob 8.30 zjutraj bo v cerkvi sv. Kristine sv. maša za Alice Pinčulič ob 49. obletnici njene smrti in za Mike Pinčuliča ob 3. obletnici njegove smrti.

Krofi —

Oltarno društvo pri Sv. Vidu bo imelo prodajo krofov to soboto ob običajnem času v društveni sobi avditorija pri Sv. Vidu. Pridite!

Štajersko martinovanje —

Štajerski klub vabi na svoje martinovanje 2. nov. ob 7. uri zv. v dvorani Sv. Vida. Vstopnice imajo vsi odborniki, lahko pa pokličete 531-4346 (zvečer) ali 261-5277. Vsi vabljeni!

Belokranjsko martinovanje —

Belokranjski klub pripravlja svoje martinovanje, ki bo 9. novembra v Slov. narodnem domu na St. Clair Ave. Za vstopnice lahko pokličete Matta Hutarja (481-3308) ali pa Vido Rupnik (289-0843).

Kartna zabava —

V nedeljo, 13. okt., od 2. ure dalje bo v svetovidski dvorani kartna zabava, ki jo bodo priredile članice Maksimilijanova dvora 2268 Katoliških borštinarjev. Vstopnice so po \$2 in jih imajo članice, na voljo bodo tudi pri vhodu v dvorano.

VREME

Pretežno sončno in vetrovno danes z najvišjo temperaturo okoli 74° F. Delno sončno in vetrovno jutri, z najvišjo temperaturo okoli 80° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich

NAROČNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece

Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25

Petkova AD (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 - year; \$18.00 - 6 mos.; \$15.00 - 3 mos.

Canada:

\$42.00 - year; \$27.00 - 6 mos.; \$17.00 - 3 mos.

Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$18.00 - year; Canada: \$22.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published every Tuesday and Friday except the first 2 weeks in July and the week after Christmas.

No. 76 Tuesday, October 8, 1985

O SLOVENCIH V ITALIJI IN AVSTRIJI:

Odpoved samostojnemu političnemu delovanju ne prinaša koristi

Tudi zadnja svetovna vojna slovenskemu narodu ni bila v celoti naklonjena. Še vedno so ostali nekateri Slovenci izven svoje matične domovine, tako v Italiji kot v Avstriji in na Madžarskem. Vsi ti Slovenci so s tem bili poklicani, da se vključijo v družbeni ustroj držav, v katerih sedaj živijo in sodelujejo v njih ustanovah. K temu spadajo tudi volitve za vsa zakonodajna telesa.

Prve parlamentarne volitve v povojni Italiji so bile 18. aprila 1948. Na teh volitvah so slovenski levičarji podprli skupno listo PCI-PSI in na njej kandidirali Slovenca dr. Mermoljo, ki je pripadal Demokratični fronti Slovencev v Italiji (DFSI). Do njegove izvolitve pa ni prišlo, delno zaradi preferenc, ki so šle v prid italijanskih kandidatov delno pa zaradi takratne svojske razdelitve slovenskega narodnega ozemlja v Italiji.

V Avstriji, v celoti zasedeni od zaveznikov, pa so bile volitve 25. novembra 1945. Za koroške Slovence je bil položaj drugačen kot za primorske. Oni živijo vsi v isti državi in skoro vsi v isti deželi. Zato so imeli objektivne izgleda, da s samostojnim nastopom uspejo.

To potrjuje tudi celovški *Naš tednik*, glasilo Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS), ko pravi 8. maja letos: »Če bi koroški Slovenci leta 1945 kandidirali samostojno, bi gotovo dobili tri poslanska mesta v deželni zboru«. In zakaj jih niso? Žalostna je ta zgodba, zlasti če imamo pred očmi, da so tedaj našli vsi koroški Slovenci svoj skupni jezik, vključno z levičarji in je bila vložena skupna lista. Za samostojni nastop je bila, čeprav s pridržki, tudi takratna Osvobodilna fronta (OF).

O tem poročila v isti številki *Našega tednika* dr. Valentin Inzko. Nova družbeno politična ureditev v Jugoslaviji po letu 1945 je močno vplivala tudi na razmere na Koroškem. Tako je pokrajinski odbor OF za Slovensko Koroško priporočil koroškim Slovincem, naj pri omenjenih deželozbornih volitvah leta 1945 volijo avstrijsko komunistično stranko (!). Ker je bil dr. Jožko Tischler, vidni predstavnik prosvetnega dela in krščansko usmerjenih Slovencev za časa prve avstrijske republike (1918-1938) zagovornik samostojnega nastopa, je 5. novembra 1945 odstopil kot predsednik pokrajinskega odbora OF, 24. novembra pa zaradi političnih in ideoloških razhajanj tudi iz začasne deželne vlade.

Zanimivo je, da so v tedanji koroški OF sodelovale osebe, ki so 28. junija 1949 ustanovile politično formacijo NSKS, katera od tedaj dosledno zagovarja politično samostojno nastopanje. Prvi njegov predsednik pa je postal prav dr. Tischler.

Zaradi nove stranke NSKS so bili tudi slovenski levičarji prisiljeni, da so nekaj tednov kasneje (17. julija 1949) OF

CLEVELAND, O. - Štirideseta obletnica največje slovenske narodne tragedije je za nami. Za večino nas vseh, ki smo se v tistem usodnem času podali v svet negotovi prihodnosti naproti, je bil to morda tudi poslednji večji jubilej tistih dogodkov. Ostali pa bodo z nami vse dni našega življenja.

Ko smo deset let po dogodkih leta 1945 ustanavljali organizacijo bivših borcev, smo si zadali tri osnovne naloge: pomagati invalidom, vdovam in sirotam; po svojih najboljših močeh ugotoviti imena pobitih bratov in sestra in jih ohraniti zgodovini; ter zbrati čimveč dokaznega gradiva o svojih prizadevanjih med revolucijo in krivici, ki nas je zadela po njej.

Če pregledamo pretekla tri desetletja svojega udejstvovanja, lahko rečemo, da smo dosegli pomembne uspehe, kljub izrednim težavam, s katerimi smo se morali spopadati bodisi v osebnem življenju bodisi v življenju organizacije. Iz socialnega sklada smo izplačali na deset tisoče dolarjev. To delo je zdaj morda blizu svojemu koncu, ker smrt najbolj žanje prav med tistimi, ki jih je revolucija najhujše prizadela.

V veliki meri je opravljeno tudi delo ugotavljanja imen pobitih, padlih in vrnjenih. Brez dokumentov, ki so v domovini, teh seznamov seveda ne bo mogoče nikdar zaključiti, toda celotna podoba gorja, ki ga je komunistična partija zadala slovenskim ljudem, je zdaj pred nami.

Ostane torej še vprašanje dokumentarnega gradiva. Tudi tu nismo stali križem rok. V naših publikacijah so za vselej ohranjeni dokazi dogodkov v tistih dneh, ko je po

naših tleh s srpom in kladivom kosila in razbijala komunistična revolucija. Najboljši dokaz zgrešenosti tega početja je, žal, pač domovina sama: ni niti potrebno govoriti o materialnem stanju, hujša je škoda, ki je bila povzročena slovenski duši. Te škode tudi vse govorenje o »napredku« ne more prikriti.

Dokumenti pa so v bistvu le — papir. Čeprav lahko trdimo, da papir »vse prenese«, je tudi res, da se vse prerad izgubi. Zato je v interesu vse slovenske zdomske skupnosti, da poskrbi, da se to gradivo v kritičnih letih, ki so pred nami, ne bo porazgubilo. Ne gre tu le za arhive naše organizacije ali katerekoli druge organizacije. Tudi posamezniki imajo v svojih rokah dragocena dokazila preteklih dogodkov. Kot so jih

morda zvesto očuvali vsa ta leta, tako so tudi zdaj dolžni poskrbeti, da bodo ti dokumenti nekoč dostopni za celovito in nepristransko zgodovino revolucije na Slovenskem.

Registriranje in zbiranje tega gradiva je torej zdaj še zadnja preostala naloga nas vseh. Potrebni so predlogi, ideje in potem — uresničitev.

Ko se bomo to jesen spet srečali na družabnem večeru Tabora na Holmes Ave. (sobota, 19. oktobra), bo treba spregovoriti tudi o tem vprašanju. Pridite, da se pogovorimo, izmenjamo misli, spomnimo padlih soborcev, obenem pa otresemo vsakdanjih skrbi in nadlog! (Na str. 3 objavljamo pobudo glede ustanovitve slovenskega zdomskega arhiva, ki jo je sprožil Slovenski narodni odbor v Argentini. Ur.)

Mimogrede iz Milwaukeeja

MILWAUKEE, Wis. - V mesecu oktobru je ozračje že prepojeno z jesenskimi vonjavami. Drevje dobiva jesensko rjavo, rdečo in rumeno barvo; če zapiha veter se že usipa listje raz dreves.

Če sta v oktobru burja in mraz, bo v januarju sončno in lepo. Pravijo, da veliko slovenskih vremenskih pregovorov kar držijo, veliko pa tudi ne. Vemo le, da je v marsikaterem reku veliko resnice. Pregovore imajo vsi narodi na svetu, veliko jih je nastalo tudi med našim ljudstvom.

Mi tukaj v Ameriki na stare reke malo damo, mnogi pa jih radi prebirajo. Slede jih nekaj značilnih za ta letni čas: Če mokro zemljo sneg pokrije, bo malo prida za kmetije. — Ko žerjav leti na tuje, zima se že približuje. — Vinotoka če

zmruže, pa prosinca odjenjuje. — Dež, mraz in sneg začuti živina, če nerada zapusti pašnik. — Če se blizu debela list obleta, dobro letino obeta. — Če zgodaj listje odpade, sneg po tem kmalu zapade. — Vinotoka deževanje, grudna vetrov divjanje. — Vinotoka veliko vode, grudna hudi vetrovi buče. — Če zgodaj listje z drevja pade, so njive rodovitne rade. — Če zgodaj selijo

(Dalje na str. 3)

Rev. Ludvik Čepon umrl — pogreb jutri

Prejeli smo telefonsko sporočilo, da je preteklo nedeljo zjutraj v bolnišnici Latrobe v Latrobe, Pa., na posledicah komplikacij po operaciji za odstranitev žolčnika, umrl v starosti 77 let znani slovenski duhovnik Rev. Ludvik Čepon.

Rojen je bil v Horjulu, Slovenija, študiral je na ljubljanski univerzi ter tudi v Rimu, kjer je doktoriral iz teologije. Bil je predavatelj arabske in biblične arheologije na ljubljanski univerzi. Predaval je tudi na semenišču Bressanoe v Italiji. Na St. Vincent College v Latrobe, Pa. je prišel leta 1957. Bil je profesor hebrajščine, nemščine, predaval je tudi o ruskih in azijskih verah. Bil je tudi izreden lingvist, saj je znal poleg sedem sodobnih jezikov tudi hebrajščino, babilonščino, latinščino, grščino in nekaj drugih.

Veliko je pisal in je seznam njegovih objavljenih del zelo dolg. Pisal je tudi za Ameriško Domovino, več kot dvajset let pa je pripravljaval verska razmišljanja za slovensko oddajo na Glasu Amerike. Bil je dober govornik. Ravno ta čas je v Trstu izšlo njegovo zadnje delo »Na pragu«.

Pogreb Rev. Čepona bo jutri, v sredo, dopoldne ob 11. uri v samostanski cerkvi na St. Vincent Archabbeyju v Latrobe, Pa. Danes popolde od 3. do 5. in zvečer ob 7. uri bodo molitve v samostanski cerkvi. Pokojni Rev. Čepon zapušča dva brata. R.I.P.

nadomestili z Demokratično fronto delovnega ljudstva in kot NSKS samostojno nastopili na deželnozborskih volitvah, ki so bile tisto leto. Prejeli so 2095 glasov, krščansko usmerjeni Slovenci v NSKS pa 4644.

Od tedaj slovenski levičarji na Koroškem niso več samostojno nastopili. Leta 1955 so svojo dotlej politično stranko preimenovali v Svet slovenskih organizacij (SSO). Prvi občni zbor je bil 15. marca 1955. Od tedaj poziva ta skupina svoje somišljenike, naj na volitvah podpirajo takoj. napredne (pa so res take?) stranke, t.j. socialistično in komunistično. Obenem pa zahtevajo, da se da njihovi nepolitični organizaciji glede slovenske problematike ista politična teža in prostor kot ga ima NSKS. Resnici na ljubo je treba dodati, da je bila v SSO zadnje čase ustanovljena takoj. Inicijativna skupina, ki naj tu pa tam podpira samostojnost na raznih volitvah.

V Italiji so slovenski demokratje 17. januarja 1947 ustanovili za Goriško Slovensko demokratsko zvezo (SDZ), ki je bila predhodnik sedanje SSK (Slovenska skupnost). Na Tržaškem se je isto zgodilo v decembru istega leta.

Slovenski levičarji na Goriškem pa so iz OF leta 1945 prešli na Slovensko-italijansko antifašistično unijo (SIAU-UIS), iz katere se je nato porodila samostojna levičarska stranka »Demokratična fronta, goriških, beneških in kanalskih Slovencev v Italiji« (DFSI). Prvi njen kongres je bil 10. avgusta 1947. Na drugem kongresu maja 1954 pa se je ista formacija preimenovala v Socialistično fronto Slovencev v Italiji, kar je bil neke vrste odstop od komunističnega krila iz te stranke. Vendar je imela Socialistična fronta le kratko življenje. Na Goriškem so jo razpustili že naslednje leto meseca junija, na Tržaškem pa leta 1962.

Že leta 1951 pa je prišlo na Tržaškem do ustanovitve Slovenske kulturno gospodarske zveze (SKGZ), junija 1955 pa tudi na Goriškem. Njeni cilji so podobni kot SSO na Koroškem.

(dalje na str. 4)

Tone Arko:

CONFITEOR...

III.

Kot znanstvenika in inženirja so me seveda zanimala podobna in sorodna stvari tudi v Sloveniji. Že pred odhodom iz ZDA sem dobil imena profesorjev z ljubljanske univerze, na katere naj bi se obrnil glede obiska fakultet na tehniki. Res so te zveze delovale brezhibno in sem v dokaj kratkem času imel vse urejeno. Izdelan je bil kar precej obširen program.

Prva važnejša točka je bila obisk »Metalurškega inštituta«, ki je povezan z ljubljansko univerzo, vsaj takrat so univerzo tako imenovali. Zanimivo je, da jo danes imenujejo po enem izmed redkih faliranih študentov. (Univerza se danes uradno imenuje Univerza Edvarda Kardelja, op. ur.)

Metalurški inštitut je nekaj osrednji raziskovalni center za celotno Slovenijo na tem polju. Nenavadno pa je bilo, da je bil takrat direktor tega inštituta brez doktorata. Ne vem, kakšne druge zasluge ali sposobnosti je imel. V Sloveniji in tudi v ostali Jugoslaviji je namreč zelo razširjena praksa, da imajo take ključne položaje v rokah bivši »hostarji«. Ni mi pa znano, ali je imel tudi on to »zaslugo«.

Čeprav nisem bil za to pripravljen, so me vseeno povabili, da bi nekoliko predaval o svojem raziskovalnem delu, s katerim sem se takrat ukvarjal. Preden sem v to privolil, sem jim povedal, da pač strokovne slovenščine ne obvladam, niti v svoji stroki ne, ter, da bom predaval v angleščini. Posvetovali so se med seboj in mi odgovorili, da bo v redu, prosili so le, da bi želeli na koncu tudi povzetek v slovenščini. Odgovoril sem, da bom najbrž imel tudi s povzetkom težave, nakar so dejali, da bo v potrebi eden od njih tolmačil. V to sem privolil.

V predavalnici se je nabralo okrog 15 oseb, v glavnem profesorji in asistenti. Študentov je bilo bolj malo, ker je bilo takrat šolsko leto že zaključeno. Pred začetkom predavanja me je eden od profesorjev predstavil. Čakal sem ob strani predavalnice, poleg sedežev. Ko je profesor prišel do mojih akademskih pogojev in tudi povedal letnice, se je v sedežu blizu mene eden od profesorjev obrnil h kolegu in polglasno rekel: »Hudič, ta je pa še mulec!«

No, predavanje je trajalo nekaj manj kot tri četrt ure brez težav. Kot sem predvideval, sem imel precejšnje težave s slovenskim povzetkom. Nekaj sem povedal in nato vprašal za pomoč glede pravih besed. Toda bil sem deležen bolj malo pomoči. Nobeden ni hotel tolmačiti. Tu in tam mi je kateri že pomagal s kakšno besedo, vendar sem imel občutek, da so bili navzoči nekako mnenja: »Kranjski Janez je, pa nam angleško predava!«

Najbolj zanimivo je bilo ob koncu predavanja. Tu v ZDA je navada, da ti stavljajo vprašanja o raznih podatkih in o tolmačenju teh podatkov. Redkokdaj pa te kdo vpraša o podrobnostih glede eksperimentalnega procesa in o meritvenih postopkih razen, seveda, če so ti postopki odločilnega pomena.

Po predavanju na Metalurškem inštitutu je bilo ravno nasprotno. Nihče me ni vprašal o pomenu in tolmačenju podatkov in o njih sorodni razlagi, pač pa so se vsa vprašanja omejila na meritveni proces in na meritveno tehniko ter na inštrumente, ki sem jih uporabljal. Imel sem občutek, da sem tri četrt ure govoril zastoj. Seveda je res, da se v Evropi in še posebno v Sloveniji s takim raziskovanjem, kot sem ga jaz opisoval, navadno ukvarjajo le eksperimentalni fiziki. V metalurgiji pa rešujejo bolj praktične probleme, manj pa osnovne. Kljub temu nisem pričakoval, da bo reakcija tako pasivna.

Kasneje sem bil povabljen, da si ogledam tudi laboratorije na Metalurškem inštitutu. Tudi temu povabilu sem se z zanimanjem odzval. Ugotovil sem, da ima inštitut dokaj zastarelo opremo. S takimi pomankljivimi oziroma neustreznimi pripomočki je sodobno raziskovalno delo zelo oteženo. Tudi tu sem si zastavil vprašanje, kakšne pridobitve ima pravzaprav ta toliko opovani »socialistični napredek«?

Obiskal sem in si ogledal tudi Inštitut Jožefa Stefana. Ta inštitut naj bi bil največja znanstvena pridobitev povojne socialistične družbe. Res je, da je ta inštitut precej boljše in bolj sodobno opremljen in vzdrževan kot druge ustanove, ki sem jih obiskal, toda izgleda, da je to bolj iz propagandnih vzrokov kot iz znanstvenih. Ko obiščejo Slovenijo tuje delegacije, jim namreč redko razkažejo tudi »Inštitut Jožefa Stefana«. Torej naj bi bil ta inštitut nekaka slovenska »Potemkinova vas«.

(se bo nadaljevalo)

Predsednik Argentine Raul Alfonsin obiskal Jugoslavijo

Pred nedavnim se je mudil v Beogradu kot gost predsedstva Jugoslavije predsednik Argentine Raul Alfonsin. Alfonsina sta spremljala zunanji minister Caputo in gospodarski minister Sourrouille. Poleg pogovorov med gostiteljem predsednikom predsedstva Vlakovićem in argentinskim predsednikom so potekali tudi razgovori med gospodarstveniki obeh držav. Sklenjeno je bilo, da se ustanovi svet za spodbujanje gospodarskega sodelovanja. Oba predsednika sta si tudi medsebojno podelila odlikovanja.

se ptiči, bo huda zima o božiču. — Kadar drevje pozno listje sleče, huda zima bliža se preteče.

Na dan 18. oktobra ima Luka svoj dan, in Luka pravi: Luka sneg prikuka, če je vlažen in mrzel, Luka repo popuka in osmuka in sneg prikuka. — Luka pravi Urški (21.10): Spravi repo, sicer ti jo bomo s snegom zabelili.

Oktober se dan kar vztrajno krajša; konec meseca je svetlobe kar za 1 uro in pol manj kot v začetku.

Vsem, ki so zagledali v tem mesecu luč sveta, in vsem godovnikom in godovnicam, lep pozdrav in vse dobro! In če imate ženo, ki ne verjame temu, kar vidi, ste zelo srečni!

Janez Levičar — 75-letnik

V razred srednjih upokojencev, v razred 75-letnikov bo 24. oktobra 1985 vstopil starokrajski sodnik in član milwauškega društva Triglav Janez Levičar. Mi vsi, ki ga poznamo, mu iskreno čestitamo k njegovemu pomembnemu jubileju in mu želimo, da mu Bog nakloni še dolgo vrsto let zdravega in zadovoljnega življenja.

Ludvik Kolman — Predsednik TABORA

Pretekli mesec je bil v Kanadi občni zbor protikomunističnih borcev TABOR, na katerem je bil izvoljen za predsednika znani pravnik, štajerski rojak Ludvik Kolman iz Waukegana, Illinois. Novoizvoljeni predsednik si je zadal nalogo, da bo vse borce in somišljenike, ki živijo po vseh delih sveta, največ v Argentini, Kanadi in v naši Ameriki, združil v enotno in složno protikomunistično fronto. V tem mišljenju predsedniku Ludviku Kolmanu iskreno čestitamo in mu želimo največjega uspeha.

Kdo je bil?

Kdo je bil to, da ga nekateri smatrajo za enega največjih junakov? To ne piše samo v šolskih učbenikih, ampak celi narodi se pulijo zanj, se pravi, da ga hočejo imeti za svojega narodnega junaka. So pa znanstveniki — dodati je treba, da sodijo k neki ne preveč popularni disciplini — ki zavračajo njegovo čaščenje, ker ga vidijo čisto drugače. Po njihovi presoji so pri njem prevladovala nedvomno negativne značajske črte. Menijo, da je bil pustolovec, lovec na srečo, npravstveno manjvreden, lažnjivec in velikobesednež, prežet z vraževerjem, seveda pa tudi poln energije.

Nekateri pravijo, da je bil domišljav, nedostopen, napihnjeno samozavesten in prepričan, da je božji izbranec. Nekateri opozarjajo, da je bil okruten in tehtajo njegov fanatizem in vnemo za slepo poslušnost. Poglavitni vzrok za njegov uspeh, da je bila lahkomišelnost.

Mimogrede iz Milwaukeeja

(Nadaljevanje s str. 2)

Uspeha mu ne more nihče kratiti, vendar tisti, ki ga ogledujejo pod strogo lupo, menijo, da je bil njegov uspeh naključen ali vsaj posledica njegove zaverovanosti v napačno teorijo, torej posledica zmote. Toda beremo lahko tudi, da je njegov uspeh kvečjemu nasledek povprečnega podviga; prej ali slej, da bi kdo drug isto dosegel!

Nekateri vidijo pri njem le samoveličje in pišejo, da je bil paranoik s čutnim in duševnimi motnjami, s halucinacijskimi gigantskimi idejami. Tudi skop da je bil in pogolten, ter nemalo sebičen. Da ni bil preveč resnicoljuben, da ni bil nadpovprečno nadarjen. So raziskovalci, ki se celo sprašujejo, ali ni bil kar kriminalec.

Takega obraza in postave je pravzaprav bil, ne vemo. Res je upodobljen na slikah, vendar ne po naravi. Slike so plod fantazijske predstave. To velja tudi za opise: da je bil visoke in vitke postave, rdečelas in podolgovatega obraza. Z druge strani pa pravijo, da je bil več kot srednje visok, krepkih udov, njegove oči so izžarevale ogenj, lasje so bili rdeči, polt živahna in rožnato nadahnjena.

Taki opisi in slike že ustrezajo idealni predstavi junaka, za kakršnega na splošno velja. Aleksander von Humboldt je že hvalil njegovo skoraj nagonso čistost duha in žlahtnost in trdnost značaja. Goethe je o njegovem podvigu dejal: In vendar je slednjič moral priti mož, ki je vse to povezal, da je pravljico in izročilo lahko spremenil v resničnost. Schiller ga je imel za genija, ki ga dviguje na isto raven z največjimi filozofi.

Sam pa sploh ni vedel, kako veliko je njegovo odkritje. Iskal je izvirno deželo zlata. Iz njegovega dnevnika je razvidno, da je dan in noč mislil na zlato in vedno znova prosil Boga, naj mu pomaga najti to deželo zlata. Vendar pa bi bilo krivično, če bi ga zaradi tega imeli za lakomnega. Zlato mu je bilo samo sredstvo na poti do cilja.

In res je potem našel zlato, čeravno sploh ne v tolikšnih količinah, kot je upal. Postal je zelo bogat. Legenda pa trdi, da je umrl v revščini.

No, kdo je bil to? Če ne uganete, glejte konec tega dopisa!

Vsi beremo in poslušamo na TV dan za dnem, kako v najbogatejši deželi na svetu prevladuje krivica, ko se v prestolnicah zakonodajalci prepirajo, kaj je zakonito in kaj ni, se kriminal širi po Ameriki, in kar je najbolj skrbeče, že danes imamo po nekaterih statistikah do 46 odstotkov nepismenih ljudi.

Večkrat imam občutek, da mnogi dopisniki, tudi naši, z nekako naslado prinašajo te negativne strani Amerike. Toda nihče v svojih dopisih ne omenja, da v Ameriko z vseh strani sveta prihajajo vsako leto na desetstisoče naseljencev, revežev, povečini nepismenih. Razumeti se torej da, da se razred nepismenih veča in veča.

Zgodovina nam pove, da so se že od pamtiveka razni verski poglavarji, vladarji, vlade raznih držav borili proti revščini in nepismenosti. In rezultat je, da imamo danes ne samo v Ameriki, po celem svetu veliko več nepismenosti in revščine, katere tudi danes nihče ne more odpraviti. Zgodovina poroča tudi, da se ob revščini večkrat zgodi, da se najdejo prebrisani ljudje z visokošolsko izobrazbo, ki pa nimajo v prsih srca in v glavi zdravega razuma, ker si upajo hote ali nehoti izkoriščati in izrabljati uboge in nevedne ljudi samo radi tega, da si pridobijo ugled, denar in včasih tudi oblast. Tako je bilo. Ali je mogoče to tudi danes?

Vlada v Združenih državah Amerike je začela pravo vojno proti nepismenosti. Namen te »vojne« je naučiti brati in pisati okrog 30 milijonov ljudi, ki so delno ali povsem nepismeni. V okviru tega programa bodo v 25 velikih mestih (dalje na str. 4)

USTANOVITEV SLOVENSKEGA ZDOMSKEGA ARHIVA

Slovenski narodni odbor je ustanovil »Slovenski zdomski arhiv« — zaenkrat za področje Argentine — z namenom, da se ohranijo dokumenti zdomskih ustanov, domov in organizacij in pa tudi dokumenti slovenskih javnih delavcev.

Slovenski narodni odbor je zaprosil naše osrednje slovensko društvo v Argentini »Zedinjeno Slovenijo« za oskrbo in shrambo dokumentov Slovenskega zdomskega arhiva, ki naj bi deloval v dogovoru med Slovenskim narodnim odborom in Zedinjeno Slovenijo po pravilniku, ki sta ga odobrili obe instituciji.

Zedinjena Slovenija je s sklepom odbora sprejela Slovenski zdomski arhiv v svoje prostore in svojo oskrbo.

Slovenski zdomski arhiv bo vodil poseben »Arhivski odbor« po določitih omenjenega pravilnika. Arhivski odbor sestavlja skupina strokovnjakov in slovenskih javnih delavcev. Podrobnosti o poslovanju Arhivskega odbora in imena njegovih članov bodo objavljena.

Za Zedinjeno Slovenijo:
Lojze Rezelj l.r.
predsednik

Za Slovenski narodni odbor:
Rudolf Smersu l.r.
predsednik

Intervju ameriškega poslanika v SFRJ za slovenski tisk

Pred nedavnim je gostovala v Ljubljani washingtonska narodna simfonija pod vodstvom dirigenta Mstislava Rostropoviča. Ob tej priliki se je mudil v slovenskem glavnem mestu tudi novi (od julija letos) ameriški veleposlanik v SFRJ John D. Scanlon, ki je privolil v daljši intervju s slovensko revijo Teleks. V intervjuju je veliko in brez dvoma tudi zelo natančno pojasnjeval politiko oziroma gledanje ZDA na odnose z Jugoslavijo. Zato v presledkih objavljamo intervju v celoti. Naj dodam, da je Scanlon izkušen poklicni diplomat, rojen v Minnesota leta 1927, služboval je že v Sovjetski zvezi in na Poljskem, že je bil tudi v SFRJ in sicer v letih 1979-1981 kot minister svetnik na poslaništvu. Govori srbohrvaško, rusko, poljsko, francosko in špansko.

Teleksov uvod: Je poklicni diplomat. Od svojih osemindeset let jih je trideset že prebil v službi ameriškega State Departmenta. »Izpit za diplomatsko službo sem napravil leta 1955 prav v Jugoslaviji,« je povedal na začetku, »na naši ambasadi v Beogradu. Po uspešno opravljenem preizkusu so me prijatelj povabili v eno izmed beograjskih restavracij in tam sem se moral zaobljubiti, da bom storil dve stvari: prvič, da bom nekega dne ambasador ZDA v Jugoslaviji, in drugič, da bom kot ambasador vsako poletje veleposlaništvo preselil iz Beograda v Dubrovnik. Prvo sem izpolnil, drugo pa verjetno bolj težko.«

— *Kateri je bil glavni razlog, da vas je predsednik Reagan imenoval za veleposlanika v Jugoslaviji?*

»Po našem sistemu je State Department tisti, ki vedno predlaga poklicne diplomate za vsa ambassadorska mesta. Potem pa je od predsednika ZDA odvisno, ali se bo pri imenovanju odločil za poklicnega diplomata, ki ga predlaga zunanje ministrstvo, ali pa za kakega svojega političnega prijatelja.

V primeru Jugoslavije pa je bilo vodilo naslednje: ZDA so do sedaj zapored imele dva odlična poklicna diplomata — ambasadorja v Jugoslaviji, Eagleburgerja in Andersona,

ki sta se oba dobro izkazala.

Odnosi z Jugoslavijo so za nas zelo pomembni in te odnose se da najbolje uravnavati — po mojem mnenju — s pomočjo takšnega poklicnega diplomata, ki pozna Jugoslavijo in ki je bil že prej tukaj. In to je bil razlog, da se je predsednik Reagan strinjal z mojo kandidaturo, ki jo je predložil State Department, in me imenoval za veleposlanika ZDA v Jugoslaviji.

Predsednik Reagan je vedel, da govorim enega izmed vaših jezikov in malce me je tudi že poznal iz časa, ko sem še delal v zunanjem ministrstvu kot namestnik ministrovega pomočnika v resorju za SZ in vzhodnoevropske zadeve.«

— *V običajni nastopni izjavi pred zunanjepolitičnim odborom senata ste rekli, da so »ameriško-jugoslovanski odnosi dobri... zlasti zadnjih sedem, osem let... in da v njih ni nikakršnih resnejših problemov«. Kaj ste mislili s tem, ko ste rekli, da so ti odnosi »dobri« in kako bi razložili izjavo, da med nami »ni resnih problemov«?*

»Pravzaprav bi lahko rekel, da so ti odnosi odlični, ker so res. Kar zadeva resne probleme, naj najprej rečem, da so v vsakih odnosih problemi in če so odnosi dobri, potem je te probleme moč rešiti na pameten posloven način. In mislim, da smo to v naših odnosih v

zadnjih sedmih, osmih letih to tudi počeli. Nismo imeli nobenih resnejših političnih problemov.

Zadnja leta ima vaša država nekaj precej resnih gospodarskih problemov in v največji možni meri poskušamo sodelovati z vami in vam po naših močeh pomagati pri prizadevanjih za rešitev gospodarskih težav in uresničitev stabilizacijskega programa. Organizirali smo sestanek »prijatelj Jugoslavije«, na katerem je bilo opravljeno prvo reprogramiranje jugoslovanskega dolga v tujini v letih 1982-83. Tu smo mi imeli pobudo. Stalno tudi izražamo našo podporo neodvisnosti, neuvrčenosti in ozemeljski integriteti Jugoslavije.«

— *Seveda je to tudi v vašem interesu. Kateri so glavni raz-*

Mimogrede iz Milwaukeeja

(Nadaljevanje s str. 3)

zbrali mlade in starejše ljudi od 55 let naprej in jih pripravili do tega, da bodo prostovoljno hodili na tečaje branja in pisanja. Sočasno s to akcijo se bo začela tudi kampanja, katere namen bo otrokom, ki vedno več časa presedijo pred televizorji, približati knjigo. Statistiki namreč vedo povedati, da porabi mali Amerikanec na dan za branje štiri minute, za gledanje TV pa povprečno štiri ure.

Poleg teh omenjenih nepismenih ljudi živi v Ameriki še 46 milijonov takih, ki niso večji gladkega branja in pisanja angleškega jezika. Tudi v naši slovenski srenji smo potrebni takega tečaja.

Nekaj mora človek v življenju imeti, vsaj ena dobra lučka mu mora goreti, da reš živi in ne le životari.

Kmet ima svoje posestvo, obrtnik delavnico, izobraženec — vso deželo. In vsak se trudi na svojem polju. A če ga zanemari kmet, trpi prav za prav le on, če ga polomi izobraženec, plača to — ves narod!

Odgovor na vprašanje: Kdo je bil to? Prepričan sem, da so mnogi uganili njegovo ime: Krištof Kolumb (1451-1506), ki je odkril Ameriko. Rojen je bil v Italiji v mestu Genova. V službi španskih mogotcev Ferdinanda Aragonskega in Izabele Kastiljske je šel iskat krajšo pot do Indije. Umrli je v španskem mestu Valladolidu, bil je prvič pokopan v kartuzijanskem samostanu v Sevilli, kjer je ležal že njegov sin, 1542 so pa oba prepeljali na njegov otok Hispaniolo, danes Dominikanska republika (na vzhodni strani otoka je Haiti, op. ur.), kjer so ju vnovič položili k počitku v katedrali San Domingo. Leta 1940 so tamkaj začeli graditi in dovršili še orjaški memorialni svetilnik na visoki skali, kjer naj bi Kolumb za vedno počival v miru!

Pozdrav vsem bralcem od
A.G.

logi, ki vašim nacionalnim interesom narekujejo, da podpirate Jugoslavijo?

»Jugoslavija zavzema zelo pomemben strateški položaj v Evropi. Njena geografska lega je očitno pomembna ravno tako sedaj, kot je bila pomembna med drugo svetovno vojno. Zaradi tega je Nemčija, med drugim, napadla Jugoslavijo pred napadom na SZ.

Položaj Jugoslavije pa je pomemben tudi sedaj, zato menimo, da neodvisna Jugoslavija služi interesom miru in varnosti v Evropi. Zato smo trdno prepričani, da je treba še naprej podpirati neodvisnost Jugoslavije, neuvrčeno neodvisnost Jugoslavije.

Pot, ki si jo je izbrala Jugoslavija, se nam zdi — z zornega kota naših interesov — ustrezna. Poleg tega imamo v ZDA več kot dva milijona državljanov jugoslovanskega rodu, Hrvate, Srbe, Slovence, Makedonce, Črnogorce in celo tudi Madžare iz Vojvodine ter Albance s Kosova. In veliko teh ljudi, ki so naši državljani, ima tesne vezi s sorodniki v Jugoslaviji, veliko jih prihaja sem na obisk in v njihovem interesu je, da je Jugoslavija neodvisna — in interese naših državljanov je treba ubogati. Torej, očitno je, da je skladno z našimi interesi, da je Jugoslavija neodvisna in sposobna braniti svoje interese.«

— *Nekajkrat ste poudarili neuvrčenost Jugoslavije. Kaj si predstavljate pod tem izrazom?*

»Neuvrčenost je postala bolj formaliziran izraz, zlasti po ustanovitvi gibanja neuvrčenih. Tega nisem mislil toliko v tem pomenu, bolj sem jo imel v mislih kot odraz neodvisnosti Jugoslavije, ki se ne podreja pritiskom skupinam drugih držav, ampak počne tisto, kar je v njenem interesu.

Seveda imamo, če govorim o naših odnosih, pogosto različne poglede na mednarodne zadeve, ki zadevajo tako nas kot vas. To je povsem razumljivo. Toda Jugoslavija vedno zavzame svoje stališče kot neodvisna država in če se razhajamo, o tem vedno lahko razpravljamo. In to tudi počnemo.

Torej: mogoče kdaj pa kdaj ne soglašamo s stališčem Jugoslavije, vsekakor pa ji priznavamo pravico, da ima nasprotno stališče. Kakor tudi Jugoslavija soglašja s pravico ZDA, da imajo svoje stališče.«

— *Rekli ste, da se v nekatere pogledih in stališčih glede mednarodnih zadev razlikujemo, razhajamo. Bi lahko naštel katere izmed njih?*

»Lahko kar takoj omenim dve zadevi, glede katerih obstajajo določene razlike v pogledih nanju. Vendar ne bi rad pretiraval z njima, ker se mi zdi, da se v obeh primerih bolj razlikujemo glede sredstev, na željeni končni cilj pa gledamo precej sorodno.

Prva izmed teh zadev je vprašanje Južne Afrike. Mislim, da Jugoslavija želi, da bi ZDA imele bolj odkrito kriti-

čen in aktivno angažiran odnos do Južnoafriške republike. Mislim tudi, da je to na splošno stališče neuvrčenih, ki se je tudi izrazilo na konferenci v Luandi. Mi pa mislimo, da je naš vpliv v Južni Afriki omejen in da ga lahko najboljše izvajamo tako, da smo v stiku z južnoafriško vlado in pri tem uporabljamo različna sredstva za vplivanje nanjo, da bi storila tisto, kar želimo, namreč, da preneha s sistemom apartheida.

Cilj je torej isti: tako ZDA kot Jugoslavija si želita, da se politika apartheida neha. Gre le za razliko v pogledu, kako doseči ta cilj. ZDA imajo pri tem veliko odgovornosti, kajti imamo nekaj možnosti in upanja, da lahko vplivamo na južnoafriško vlado. Pri tem nas spremlja bojazen, da bi, če bi uporabili prehitro preveč pritiska, pri južnoafriški vladi povzročili takšno reakcijo, ki bi nam odvzela možnost kakršnegakoli vpliva. Kot veste, smo zoper Južnoafriško republiko že uvedli nekaj sankcij, ki so imele določen učinek.

Naslednje področje, na katerem se tudi bolj razlikujemo v pogledih na sredstva kot cilje, je Srednji vzhod. Vaša vlada hoče, da priznamo PLO kot zakonito skupnost. Mi pa bi z naše strani raje videli, če bi Jugoslavija imela diplomatske odnose z Izraelom. Po drugi strani pa se tudi zavedamo, da Jugoslavija priznava obstoj izraelske države, tako kot ga tudi mi in vemo tudi, da si tako Jugoslavija kot ZDA želita miroljubne rešitve srednjevzhodnega vprašanja. Torej spet: cilj je isti, gre le za vprašanje, kako, na kakšen način ga doseči.«

(Dalje prihodnji tork)

Rojaki! Priporočajte Ameriško Domovino svojim slovenskim prijateljem in znancem!

MALI OGLASI

For Sale

8 room single home. One block from St. Vitus Church. \$19,900. Call 951-2031. (66-85)

Hiše barvamo zunaj in znotraj Tapeciramo (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK Pokličite 423-4444 ali 729-1023 (x)

GARAGE SALE

Sat. Oct. 12 — 1 to 5 p.m. 1051 Addison Rd. 2 air conditioners, sofa, chairs, carpeting and much more. (76-77)

House for Sale — By Owner Charming alum. sided bungalow in Euclid on lovely landscaped corner lot. It offers 3 bdrms., lge kitchen, 2 full baths, full basement and 2 car garage. Asking \$65,000 Call for appt. 481-4923 (75-78)

Odpoved samostojnemu političnemu delovanju ne prinaša koristi

(Nadaljevanje s str. 2)

Sleherni Slovenec, pa naj živi v Italiji ali na Koroškem, pa bi se moral resno vprašati, ali je bila poteza takoj naprednih, da se sami (čemer pa skoraj nihče ne verjame) odpovedo svoji politični samostojnosti ter se razpršijo po raznih vsedržavnih strankah, pametna in pravilna. S tem ne trdim, da so se odpovedali borbi v prid svoje manjšine, trdim pa, da v vsedržavnih strankah ne morejo imeti tistega vpliva, ki jim pritiče, kajti interesi teh strank jim tega ne dovoljujejo.

Nasprotno pa je samostojnost političnega delovanja v pluralistični družbi nujnost, kateri se noben slovenski politični delavec, ki se peča z manjšinsko problematiko, ne bi smel odreči. Le kaj bi Slovenci v Italiji in na Koroškem pomenili danes brez svoje samostojne politične stranke? Ne samo, da nastopa na volitvah ter zavzema lastna stališča, temveč se vztrajno in zavzeto bori za obstoj naše manjšine, obenem pa je vest družbe.

Mirno lahko rečem, da če bi prišlo do razpustitve edine slovenske politične stranke v Italiji, bi jo pozdravile vse italijanske stranke (upam, da samo one). Zato je treba dati tej samostojnosti novega zagona. Ni pa pravilno, da si organizacije, ki so nastale iz nekdanjih slovenskih levičarskih strank in se pred 30 leti odrekale svoji politični teži, danes to v raznih primerih zopet zahtevajo in si jo lastijo.

REMO DEVETAK

(Kat. glas, 26.9.1985)

Kanadska Domovina

Ivo Jevnikar:

SLOVENSKI SKAVTI V KANADI

»Dasi Cerkev deluje za ljudi vseh starosti, je vendar tudi pri Cerkvi in njenem delovanju poseben poudarek na mladini. Sedanja mladina je bodočnost Cerkev in narodov. Tudi obe slovenski župniji v Torontu se od vsega svojega početka tega zavedata. Slovenska šola za otroke je bila v obeh župnijah ustanovljena takoj, ko se je začela župnija ustanavljati. Pozneje so prišle na vrsto še druge mladinske organizacije, zlasti skavti in skavtinje.« (1)

V teh stavkih urednika verskega mesečnika za Slovence v Kanadi *Božja beseda* je kratka oznaka skavtizma med slovenskimi izseljenci v severnoameriški državi.

Ta članek je izšel v tržaški reviji »Mladika«, 1985, Leto XXIX, št. 7, str. 85-89. Skupaj s člankom je bilo objavljeno več slik, ki jih pa nismo mogli ponastisniti. Ur.

Skavtizem je prisoten v obeh slovenskih narodnih župnijah v Torontu: Marija Pomagaj (ustanovljena 1954) in Brezmadežna s čudodelno svetinjo (New Toronto 1959). V ostalih slovenskih skupnostih v Kanadi ni slovenskih skavtskih skupin. Gre za katoliško vzgojno organizacijo, ki je nastala pred več kot 20 leti brez neposredne zveze z ostalimi izrazi slovenskega skavtizma — pač kot odgovor na potrebe mladih v tistem okolju, za razvijanje verskih in narodnih vrednot.

Kanadski ustroj

Slovenske skavtske skupine so vključene v kanadsko organizacijo in se držijo njenih pravil, vendar uživajo veliko samostojnost. Njihovi voditelji morajo opravljati predpisane izpite in tečaje ter jih potrjujejo pristojni višji kanadski skavtski odbori.

Skavti v Kanadi so lahko na teritorialni, župnijski ali etnični osnovi. Slovenski skavti so nastali kot župnijski. V torontski nadškofiji imajo katoliški skavti škofijskega duhovnega vodjo, po posameznih župnijah pa so še župnijski duhovni vodje. Med Slovenci opravljajo to službo lazaristi, ki vodijo obe župniji.

Za Kanado je značilno, da mora imeti vsak skavtski steg (če naj se držimo tukajšnjega izraza za enoto, ki povezuje vse skupine v istem okolju) skavtski odbor, torej pokrovitelja ali »sponzorja«. Vlogi odbora in voditeljev sta ločeni. Člani odbora rešujejo upravno delo, gmotna vprašanja, skrbijo za prostore in prevoze pri dejavnostih ipd. V njem so starši in prijatelji, torej tudi neskavti.

Delo fantovskih in dekliških skupin je ločeno, prireditve in

kake druge pobude pa so skupne. (2)

Najmlajši dečki (5-7 let) so bobri, do 10. leta so nato volčiči, od 10. do 14. leta so izvidniki, od 14. do 17. leta »venturers«, od 17. do 22. leta pa roverji.

Pri skavtinjah so najmlajše članice (7-11 let) veverice (angleško pa »Brownies« -skratki; slovensko ime je izvirno tržaško), sledijo vodnice (11-14 let), nato pa »pathfinders« (prejšnja razdelitev je bila na veverice, vodnice in »rangers«, tudi bobri pri dečkih so iz zadnjih let). (3)

V četah izvidnikov poznajo še »vod zlatih pušic« (pri nas: višji vod), ki vodi četo in so v njem vodniki, podvodniki, starejši izvidniki in starešina (pri nas: četovodja). (4)

Začetki

Prva slovenska skavtska skupina je nastala v župniji Brezmadežne spomladi 1962. Najprej so ustanovili volčiče, nato ostale skupine po starostnih stopnjah. Leta 1964 so nastale skavtinje.

Pobudo za ustanovitev so dali takratni kaplan Franc Sodja, CM, učitelj slovenske šole in pevovodja Blaž Potočnik ter ravnatelj slovenske župnijske šole Franc Cerar. Sponzorja sta postala za skavte Zveza katoliških moških, za skavtinje pa Katoliška ženska liga. (5)

Steg je dobil uradni naziv »24 Lake Shore«. (6)

Zakaj so se v župniji odločili za skavtsko vzgojo? Na to vprašanje je eden izmed pobudnikov, Franc Cerar, odgovoril, da »da je bilo važno, da povežemo hitro doraščajočo fante; da jim pripravimo nekaj, kar jih bo vleklo; da jim damo zaslombo — da bodo imeli občutek, da nekam pripadajo. V tistih prvih letih begunstva smo premnogi še grenko občutili, da smo izkoreninjeni. Tudi močno domotožje smo občutili. Treba pa je bilo misliti na generacijo, ki je tu rojena. Telovadba? Niso vsi pripravljeni na strogi režim telovadne vzgoje. In to je le ena stran vzgoje. Zamisel skavtizma je takoj vžgala ... Skratka, po principu: 'Skavti je dober kristjan in dober član družbe' smo skušali vzgajati naše fante.« (7)

Blaž Potočnik pa je zapisal: »Bilo je nujno, da nekaj začnemo z mladimi dečki, organizacijo, ki bi pritegnila našo naraščajočo mladež! 'Skavtstvo vsebuje vse vrline, mi je večkrat dejal naš kaplan g. Sodja, 'kar začnite!' Župnija je bila mlada in je vidno naraščala, zato smo se odločili, da začnemo z najmlajšo skupino ...« (8)

Še istega leta so nastali skavti tudi v drugi slovenski župniji v Torontu.

V župniji Brezmadežne

V letu 1962 se je v župniji Brezmadežne osnoval že prvi skavtski odbor, ki ga je vodil Franc Cerar, prvih šest volčičev je vodil Blaž Potočnik, duhovni vodja pa je bil Franc Sodja.

V nekaj letih so imeli vse starostne veje in skupno 99 članov: 34 volčičev (prej jih je vodil Blaž Potočnik, nato Marjan Ulčar in Vili Stajan), 28 izvidnikov (vodja prej Franc Cerar, nato Janez Vičič in Janez Slana), 21 »venturers« (vodil Blaž Potočnik) in 16 roverjev (vodil Franc Cerar).

Z leti se je zvrstilo še več zaslužnih voditeljev in članov odbora. Dolgo je bil predsednik Ludvik Stajan, leta 1978 pa je prevzel to mesto Peter Sinuita.

Za duhovno vodstvo so skrbeli različni duhovniki, predvsem kaplani, a tudi župnik Janez Kopač dejavno spremlja skavtsko življenje.

Pri skavtinjah je bila od ustanovitve leta 1964 predsednica odbora Mia Ferkul, ki jo je leta 1981 nasledila Marica Paznar. Voditeljice so se pogosto menjavale, tako da je njihovih imen cela vrsta. V najboljšem obdobju je bilo v župniji 85 skavtinj: 34 veveric, 27 vodnic in 24 »rangers«. Ob desetletnici je bilo v župniji kakih 200 članic in članov. (9)

Skozi skavtske vrste je šlo kar tisoč in več mladih. V vseh teh letih je bila skavtska organizacija v župniji. (10) Zadnja leta pa so nastale težave zaradi zmanjšane zanimanja in števila otrok ter pomanjkanja voditeljev.

Leta 1983 je bil položaj tak: 14 bobrov (voditeljici Alenka Sinuita in Mili Ulčar), 23 volčičev (voditelja Jože Serec in Tom Lucas), 14 izvidnikov (voditelja Danny Zabukovec in Janez Flegar), medtem ko starejših skupin ni bilo več. Veveric je bilo 30 (voditeljici Sonja Potočnik, Martina Lamovšek, Barbara Štih in Lenči Petrič), vodnic 28 (voditeljici Lali Tratnik in Helena Smolej), »pathfinders« pa 10 (voditeljici Antonija Štih in Angela Horvat). Skupno torej 119: 51 dečkov in 68 deklic.

Po zadnjih podatkih je kakih sto članov, vendar se organizacija obnavlja. Jeseni se ji bo posvetil mlad duhovnik.

V župniji Marija Pomagaj

V župniji Marija Pomagaj je nastal oktobra 1962 pripravljalni odbor, ki je na željo takratnega župnika Andreja Prebila, CM gmotno in organizacijsko pripravil osnove za skavtsko skupino. Dne 22. oktobra so oblikovali prvi odbor, ki mu je nato do konca predsedoval dr. Franc Habjan.

(dalje na str. 6)

Ali Jugoslavija po Titu razpada?

5 let po njegovi smrti nastajajo ekonomske težave in vsesplošen nemir

Michael Dobbs, časnikar in redni sodelavec zelo vplivnega časopisa »The Washington Post« je v torontskem dnevniku »The Toronto Star« od dne 7. septembra 1985 objavil zanimiv članek pod gornjim naslovom, ki bo gotovo zanimal tudi bralce Ameriške in Kanadske Domovine in sem ga zato prevedel. O.M.

Bled, Jugoslavija — Titov zgodovinski sloves — enega bolj slikovitih voditeljev 20. stoletja in v Moskvi izšolanega komunista, ki je vodil upor proti nemški okupaciji in se uspešno uprl Stalinu — po petih letih njegove smrti zasluži ponovno ocenitev.

Tu, v alpski deželi, ob Blejskem jezeru, kjer so nekdanji jugoslovanski monarhi v polnih mesecih iskali zatočišče in počitek, je bila Titova vila (bivši kraljevi дворец, op. prevajalca) odprta kot luksuzni hotel za turiste. Sedaj se turisti sprehajajo po dvoranah, obloženimi z marmorjem in freskami, ki ponazorjujejo partizanske boje z nacisti in ženske pri delu za obnovitev dežele.

Tudi drugod po Jugoslaviji so postopoma našli primerno uporabo za številne vile in palače, ki so bile posebej zgrajene za Tita. Nekatere so bile spremenjene v muzeje, druge so bile predane lokalnim oblastem in danes služijo kot vile za tuje odličnjake, ki obiskujejo Jugoslavijo.

Proces za odpravo »Titoizma« pa ni tako dramatičen, kot je bila na primer odprava vpliva gen. Franka v Španiji ali Mao-a na Kitajskem. Za tuje žurnaliste, ki je deželo poznal za časa vladanja Tita in se je po letih vrnil, pa je sprememba očitna.

Titovi nasledniki so odkrili, da so podedovali potencialno eksplozivno kombinacijo ekonomskih problemov, popularno nezadovoljstvo in vsesplošen nemir.

Politična atmosfera je nekoliko svobodnejša kot je bila pred 5 leti, toda v ekonomskih ozirih je Jugoslavija danes veliko na slabšem kot je bila takrat. Preklinjanje vlade je med ljudmi postalo dnevno opravilo in način življenja. Razširja se splošno razpoloženje razočaranja in nemoči, ko se vidi, da dežela drsi navzdol, medtem ko se ekonomski in politiki kregajo med seboj.

Najbolj pa je vidno, kako je Tito obledel v jugoslovanski zgodovini. Četudi njegove slike še vedno krasijo pisarne in je njegov grob obiskovan od njegovih zvestih, njegova osebnost in zgodovinski dosežki ne pomenijo več veliko ob številnih problemih, pred katerimi Jugoslavija stoji.

»Titova avtoriteta se izgublja,« je dejal disidentni profesor filozofije na beograjski univerzi prof. Mihajlo Marković. »Ljudje se zavedajo, da

jim je zapustil nekaj, kar ne more funkcionirati. Vse manj se njegovo ime omenja in kadar se, ni nobene reakcije.«

Težavno balanciranje

Da bi obdržali neko ravnotežje med posameznimi narodnostnimi skupinami v deželi, Jugoslaviji sedaj vlada kolektivno vodstvo. Odločitve so storjene s posvetovanjem in odobrenjem vodilnih politikov v vseh šestih republikah in dveh avtonomnih pokrajinah, ki sestavljajo jugoslovansko federacijo. To je takorekoč recept za večno mrtvilo.

»Nastal je politični vakuum. Nihče ni poskušal nadomestiti Tita. Če bi kdo poskusil, bi bilo absurdno,« je dejal Dušan Biber, slovenski zgodovinar, ki se je boril v vrstah partizanov v drugi svetovni vojni.

Razpoloženje ljudstva je bilo najbolj vidno izraženo v protestnem pismu, objavljenem v beograjskem tedniku *Nin* pred dvema tedni: »Ljudje izgubljajo zaupanje eden do drugega in do političnega vodstva, ki, ali ni sposobno izvesti svoje odločitve, ali pa jih izvaja prepočasi. Ljudje izgubljajo upanje.«

Inflacija je dosegla južnoameriške proporcije, ko se vlada trudi odplačevati tuji dolg, ki presega 22 milijard in ki se je nakopičil zadnjih 10 let Titovega vladanja. Brezposelnost raste, zlasti med mladimi ljudmi. Življenjski standard redno pada in je sedaj nekje tam, kjer je bil l. 1960 po mnenju ekonomistov.

Pod pritiskom mednarodnega denarnega fonda in zahodnih bank je vlada uvedla meje proti potrošnjam, ne more pa se zediniti o političnih in ekonomskih reformah.

Novi voditelji Jugoslavije poudarjajo velike zasluge Tita, ki je bil prvi komunistični voditelj, ki se je postavil po robu Sovjetski zvezi l. 1948 — zgodovinski korak — katerega posledica je bila izključitev Jugoslavije iz Kominforme. Prav tako se sklicujejo na dobo stabilnosti, katere je bila Jugoslavija deležna pod vodstvom Tita.

»Naš politični sistem je mlad, pa je že dokazal svojo moč. Posebej če ga primerjamo s tako imenovanimi 'resničnimi socializmi' v drugih vzhodno evropskih deželah,« je dejal Mitja Ribičič, nekdanji predsednik vlade in vodilni komunist iz Slovenije.

(dalje na str. 6)

KOLEDAR PRIREDITEV

V »Koledar« pridejo prireditve društev in drugih organizacij, ki objavljajo v »Imeniku društev« vsak mesec. Vključene so tudi prireditve, ki so v uredniškem mnenju koristne za našo skupnost.

OKTOBER

13. — Klub zahodnoclevelandskih društev prireja ples v Slovenskem domu na Denison Ave. Začetek ob 3.30 pop. »Cash bar.« Igra Eddie Stampfel.

19. — Tabor DSPB Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

19. — Glasbena Matica poda koncert z večerjo in plesom v SND na St. Clair Ave.

20. — Občni zbor Slovenske pristave.

20. — Slomškov krožek priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 popoldne.

27. — Koroški pevski zbor Kočna poda koncert v dvorani pri Sv. Vidu.

NOVEMBER

2. — Štajerski klub ima martinovanje v dvorani sv. Vida. Igrajo Veseli Slovenci.

8., 9. in 10. — Jesenski festival pri Sv. Vidu.

BELA KNJIGA

TABOR DSPB sporoča, da je *Bela knjiga*, ki je nedavno izšla in vsebuje nad 13.000 imen slovenskih žrtev komunistične revolucije, sedaj v prodaji. Cena knjigi je \$10. Kdor jo pa želi po pošti, naj doda še \$1.50 za poštnino. Pokličite po telefonu ali pišite sledečim poverjenikom:

MILAN ZAJEC,
15613 Holmes Ave.,
Cleveland, OH 44110
Tel. — 851-4961

HINKO ZUPANČIČ
6704 Schaefer Ave.,
Cleveland, OH 44103
Tel. — 431-4576

ŠTEFAN REZONJA
914 E. 216 St.,
Euclid, OH 44119
Tel. — 531-7354

9. — Belokranjski klub ima martinovanje v SND na St. Clair Ave., ki bo obenem 20-letnica kluba. Igrata orkestra Veseli Slovenci in Tone Klepec

17. — Slovensko-ameriški kulturni svet priredi banket in program na čast Franku J. Lauschetu ob priliki njegovega 90. rojstnega dne, v SND na St. Clair Ave.

30. — Ameriška Dobrodelna Zveza priredi banket ob 75. obletnici ustanovitve, v SND na St. Clair Ave.

DECEMBER

1. — Miklavževanje Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu. Ob 3. uri pop. v šolski dvorani.

8. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi miklavževanje v farni dvorani. Pričetek ob 3. uri popoldne.

Ali Jugoslavija po Titu razpada?

(Nadaljevanje s str. 5)

Dokler je bil Tito živ, je izgledalo, da sistem deluje. Voditelji posameznih republik so seveda zastopali interese svojega delokroga — toda nad njimi je bil nekdo, ki je trčil njihove glave skupaj v času krize.

Danes — po drugi strani — Jugoslavija trpi od odvisnega političnega vmešavanja v vodstvu ekonomije s kombinacijo paraliziranega aparata, ki naj bi odločal.

Kaj je narobe?

»Poglavitni razlog za našo ekonomsko krizo je političen,« trdi Vojislav Stanovčić, profesor političnih ved na beograjski univerzi. »Mi lahko živimo s slabotno vlado, dokler ekonomija ne trpi. Problem je, da politiki kontrolirajo ekonomijo« (Beri: komunistična partija, op. prevajalca).

Gledano nazaj, veliko informiranih Jugoslovancev danes krivijo Tita za njegovo kratkovidnost. Večina težav, bodisi ekonomskih bodisi političnih, se lahko neposredno sledi v dobo Titovega vladanja.

»Tito je bil velik politik in sijajen za dosego oblasti in si jo potem ohraniti. Toda ni imel jasne strategije, kako bo vodil narod v moderno dobo. Star je bil in konservativen,« je dejal Dobrica Ćosić, znan srbski pisatelj.

(Dalje na str. 7)

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

1053 E. 62. cesta 431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

Kanadska Domovina

Slovenski skavti v Kanadi

(Nadaljevanje s str. 5)

Leta 1976 je odbor namreč prenehal obstajati, ker je skrb za organizacijo prevzel župnijski svet. (11)

Za voditelja je bil določen Stanko Brunšek, ki je imel nekaj skavtskih izkušenj še iz domovine, za pomočnika pa Peter Čekuta. Prvo sredo novembra 1962 je bil prvi sestanek, ki se ga je udeležilo 11 novincev. Sestanki so bili nato običajno ob sredah zvečer v cerkveni dvorani (v župniji Brezmadežne pa običajno ob sobotah po slovenskem pouku). (12)

Dne 29. decembra 1962 je bila v dvorani prireditve, na kateri so skavti prvič pokazali skavtske veščine. Takrat je skupina prejela uradno ustanovno listino. Njen naziv pa je bil »263 Seaton«, čemur se je v sedemdesetih letih pridružila oznaka »Slovenian«, ker so izbrali še etnično osnovo. (13)

Julija 1963 so imeli izvidniki prvi tabor na Slovenskem letovišču, novembra so ustanovili skupino volčičev, ki jo je vodil Frank Šehovič. Sledile so še skavtinje kot samostojna župnijska organizacija z lastnim sponzorskim odborom. Njena duša je bila Zinka Brunšek. (14)

Septembra 1964 sta se pridružila organizaciji Milan Martinčič in Tine Franceschi, ki je kot priseljenec iz Trsta in tržaški skavt prinesel novega duha in veliko novih skavtskih prijemov. Tržaški skavtizem je nekoliko vplival na slovenskega v Torontu tudi s Skavtskim priročnikom in mesečnikom za otroke Pastirčkom.

V tistih časih je tedenske sestanke obiskovalo tudi po 40 članov, v celoti pa je bilo v župniji največ do 100 skavtov in skavtinj obenem. Stegovodja je postal Stanko Brunšek, akela (vodja volčičev) Milan Martinčič, četovodja (vodja izvidnikov) Tine Franceschi in duhovna vodja Tone Zrnc ter Andrej Prebil.

Julija 1969 je S. Brunšek izgubil življenje v prometni nesreči. Oktobra je T. Franceschi prevzel skavte od 16. do 20. leta (pomagala sta mu Andrej Habjan in Janez Juha), izvidnike sta prevzela Ludvik Jakopin in Franc Demšar, volčiče pa Joško Mihevc. Duhovna vodja sta bila Matija Balažič in Jože Mejač.

V tem obdobju pa se je začel močan odtok mladih družin v predmestje New Toronto, kjer je že bila župnija Brezmadežne. Tam je nastajalo strnjeno slovensko naselje, tam so kupovali hiše in dobivali zaposlitev. Tudi zaradi splošnega padanja števila otrok v župniji Marija Pomagaj pri skavtih po letu 1970 ni bilo številčnega napredka.

Že kako leto kasneje je bil T. Franceschi zaradi spremene

njenih razmer s starejšimi aktivni v Mladinskem klubu, ki je postal osrednja mladinska organizacija v župniji. Leta 1981 pa se je vrnil v Evropo. Za najmlajše obeh spolov do 10. leta je nastala nova organizacija Vesela ura.

Skavtinje so prenehale leta 1981, med fanti pa delo nikoli ni popolnoma zamrlo. Po novembru 1981 so vodili volčiče Roman Mesec, Jernej Petrovič in Janez Mihevc, izvidnike Ludvik Jakopin, decembra 1983 pa se je začela zbirati skupina starejših skavtov (19-26 let), ki jo vodi Franc Kramar s pomočjo Tonija Komjanca. Še lani so skavti taborili na posestvu z jezerom prijatelja skavtov dr. Avgusta Kuka Planina Ranch pri kraju Bracebridge, kjer so si že pred leti uredili lastno kočjo. (15)

Značilnosti delovanja

Tudi med slovenskimi skavti in skavtinjami v Kanadi poteka skavtsko življenje na tedenskih sestankih, verskih srečanjih, izletih, taborih in drugih prireditvah.

Želja ustanoviteljev je bila, da bi poleg verskih in občešlovskih vrednot posredovali mladim slovenskega duha. Na začetku je bilo v obeh župnijah vse skavtsko delovanje izključno v slovenščini. Polagoma pa se je začela vloga slovenščine krčiti. Voditelji so večinoma mlajši in ne obvladajo toliko slovenščine, da bi v njej obdelovali program, pa tudi otroci v mnogih primerih ne morejo slediti verskim in drugim mislim v slovenščini. Narodni čut se ohranja s čutom skupnosti.

Taborni prostori so bili velikokrat na Slovenskem letovišču 80 kilometrov iz Toronta, a tudi precej bolj daleč. Predvsem starejši se navdušujejo za pustolovščine v obširnih nedotaknjenih naravnih predelih. Tako so roverji iz župnije Marija Pomagaj leta 1976 teden dni potovali na 16 kanujih nad 100 km po jezerih, rekah in brzicah. To delovanje so tudi dokumentirali v filmih. (16) Že leta 1968 pa je bil velik tabor v Algonquin Parku z uporabo kajakov.

Na prostem prirejajo tudi skavtske dneve s tekmami. Zelo so ostali v spominu Mehi-

kanski in Rimski dan, ko so se skavti in skavtinje domiselno oblekli v mehiške in rimske obleke, dalje Indijanski dan, bikoborba in podobno. Poleti so bila večkrat plavalna tekmovanja, pozimi pa smučarski in sankarski izleti.

Slovenski skavti se udeležujejo tudi splošnih kanadskih skavtskih pobud. Skavti iz župnije Marija Pomagaj so že maja 1963 odnesli lepe nagrade pri izpitih iz verskega znanja. Tudi na drugačnih tekmovanjih so člani iz obeh župnij odnesli prve nagrade in trofeje. Prisotni so bili na kanadskem jamboreju okoli leta 1975. O njih je večkrat poročal kanadski skavtski tisk, kakega svojega glasila pa niso nikoli imeli.

Kot živi pripadniki slovenske skupnosti so se vedno udeleževali tudi slovenskih prireditve v Torontu in na Slovenskem letovišču. Tako so bili v krajih pri sprejemih slovenskih škofov, pri Telovi procesiji, na Katoliških dnevih. Dolgo so bili vsako prvo nedeljo v mesecu v kroju pri slovenskih mašah.

V določenem obdobju so zelo živahno posegali tudi na kulturno prosvetno področje. Za samofinansiranje prirejajo bankete in prireditve. Običajno so imeli v župniji Marija Pomagaj nedeljo pred božičem Skavtski dan, združen z božičnico. Dopoldne so prodajali mah, jaslice, božična drevesa, popoldne pa so pripravljali kulturne prireditve z izvirno glasbo, skeči in prizori. Igrice Skavt Peter, Kekc, Janko in Metka in druge so marsikomu ostale v lepem spominu.

V župniji Brezmadežne pa se je uveljavila navada skavtske prireditve meseca januarja.

Med akcijami za zbiranje

(Dalje na str. 7)

Anton M. Lavrish

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax - Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

“SLOVENIA RADIO PROGRAM”

HEARD COAST TO COAST
3 till 4 on Saturday afternoons E.S.T.
on N.B.N. Cable TV systems.

PAUL M. LAVRISHA
1004 Dillewood Rd.
Cleveland, Ohio 44119

Ali Jugoslavija po Titu razpada?

(Nadaljevanje s str. 6)

Ekonomske težave so nastale vzporedno s prebujanjem nacionalizma v različnih predelih Jugoslavije, odkar je Tito pred 5 leti umrl.

Na Kosovu, avtonomni pokrajini Srbije, so bili izgredi etničnih Albancev, ki žele svojo republiko in zahtevajo, da jo Srbija odselijo. To je povzročilo protiodpor pri Srbih, ki smatrajo Kosovo za srce njihove srednjeveške države in zgodovine.

»Jugoslavija ni več enotno-politična skupnost, ki navdušuje ali loči. Vsaka republika ima svoje posebne težnje,« je pripomnil Dragica Bošković, novinar pri slovenskem časopisu *Delo*.

Veliko Jugoslovancev trdi, da njihova dežela ni več federacija, temveč je postala »konfederacija«. Nedavna študija je dokazala, da je trgovanje med posameznimi republikami stalno upadalo in je danes porcionalno in procentualno manjša v okviru narodnega dohodka, kot pa trgovanje med različnimi zahodnimi evropskimi državami.

Za zunanji svet seveda ostane vprašanje, ali bo Jugoslavija zmožna ohraniti mir in stabilnost, ali pa je na poti do eksplozije? Geopolitičen položaj Jugoslavije ima lahko dolgoročne posledice tako za Vzhod kot Zahod.

Znaki alarma so vsepovsod. Predvsem se domneva, da sedanje stanje ne more obstajati večno. Nekakšno premišljeno dejanje vladajoče birokracije, da si ohrani svoje privilegije, ni izključeno.

»Tu je toliko potencialnih konfliktov. Naša dežela lahko v nekaj mesecih postane drugi Libanon,« je dejal neki beograjski intelektualec.

Istočasno, jugoslovanska komplicita daje nekakšno garancijo, da v deželi ne bo prišlo do dramatičnih političnih sprememb. V deželi s pol ducatoma različnih narodnosti

in še več manjšin, ne obstoja združeni politični razred. Še manj združena politična opozicija. Eden drugemu nasproti nacionalisti s tem sami sebe onemogočajo.

»Delavci v Zagrebu se ne bodo nikoli združili z delavci v Beogradu,« je dejal Stanovčić pri razlaganju, zakaj v Jugoslaviji ni možen tak delavski protest, kot je bil na Poljskem v okviru Solidarnosti.

Bolj uspešen je format pasivnega protesta.

Ko nedavno v srbskem mestu Kraljevo ni bilo vode, ni bilo nobenih demonstracij. Proizvodnja v lokalnih tovarnah pa je padla za 30%.

»Upor nastane v času napredka. Danes ljudje protestirajo na za socialistične dežele tipičen način: Enostavno nehajo delati,« je dejal Bošković.

Novi voditelji Jugoslavije priznavajo, da se je ekonomska in socialna klima po Titovi smrti poslabšala. Vztrajajo pa ne tem, da je podpora za Titovo politiko o neodvisnosti in neopredeljenosti v svetu, ter samoupravljanje doma, osnovna podlaga, ki pomaga ohranjati politično stabilnost.

Op. prevajalca: Kako dolgo bo režim zmožen viseti na teh lažnih nitih Titove politike za časa njegovega vladanja, pa ostane odprto vprašanje. O.M.

MERE, UTEŽI

1 palec (inch)	2,54 cm
1 čevljev (foot)	30,479 cm
1 yard	91,439 cm
1 milja (mile)	1,61 km
1 pint	0,47 l
1 quart	0,95 l
1 gallon	3,79 l
1 ounce	28,35 g
1 pound	453,28 g
1 ton	907,2 kg
1 kilogram	2,2 lbs
1 dozen	ducat

Slovenski skavti v Kanadi

(Nadaljevanje s str. 6)

denarja so se včasih pridružili značilni kanadski skavtski navadi »Apple Day« — dan jabolka, ko skavti v kroju in s košarico jabolka ter hranilnikom po mestnih ulicah zbirajo prispevke za organizacijo. Če pa ulice niso dobro razmejene, postanejo lahko »dobrodelna« jabolka orožje v rokah živahne mladine ... (17)

OPOMBE:

(1) *Delo za mladino*, Božja beseda, Toronto, 1981, št. 7-8, str. 211.

(2) Za veliko splošnih podatkov in pa za podrobne podatke o skavtih v župniji Brezmadežne se moram zahvaliti župniku Janez Kopaču, CM, ki mi je poslal bogati pismi 5. sept. in 5. okt. 1981 ter sliko. Nekaj podrobnosti sem še dopolnil v razgovoru, ki sem ga imel 13. dec. 1981 v Trstu s Tinom Franceschijem.

(3) Prim. poročilo Blaža Potočnika z dne 12. maja 1983 o začetkih slovenskih skavtov v Torontu. To poročilo in pa izjavo Franca Cerarja z dne 18. maja 1983 — skupno s številnimi slikami — mi je za ta pregled priškrbel g. Franc Sodja, CM, ki sem mu hvaležen tudi za nekatere kasnejše podatke in za posredovanje pri župniji Marija Pomagaj.

(4) Prim. pismo, ki ga je 19. febr. 1969 poslal tržaškemu skavtskemu načelniku Vinku Ozbiču Tine Franceschi iz Toronta.

(5) Prim. omenjeni pismi J. Kopača in poročilo B. Potočnika. Našel sem tudi podatek, ki verjetno zadeva uradno ustanovitev: »V župniji Brezmadežne je bila organizirana skavtska grupa 24 članov 17. septembra 1962.« (J. Kranjc, *Kronološki pregled delovanja Slovencev v Torontu od septembra 1962*, Zbornik Svobodne Slovenije 1964, Buenos Aires, str. 295.)

(6) *Slovenski skavti v Kanadi*, Jelen, Opčine-Trst, leto I., št. 2, april 1965, str. 11-12.

(7) Prim. omenjeno izjavo F. Cerarja.

(8) Prim. omenjeno poročilo B. Potočnika, ki pove tudi, da so bili prvi volčiči Marjan Ulčar, Janko Slana, Roman Repovž, Tomaž Potočnik, Vili Stajan in Fredi Vičič.

(9) Podatke sem pridobil po pismih J. Kopača in poročilu B. Potočnika, vendar ni bilo mogoče naštetih vseh imen. Gl. tudi: Anica Resnik, *Skavtski večer v New Torontu*, Božja beseda, 1973, št. 3, str. 86-87.

(10) Prim. pismi J. Kopača.

(11) Za vse podatke o skavtih v tej župniji, za katere ni izrecno naveden različen vir, se zahvaljujem dr. Francu Habjanu, ki mi jih je poslal v podrobnih pismih dne 7. jun. 1983 in 22. maja 1984 ter dodal dve sliki. V prvem skavtskem odboru so bili: predsednik dr. Franc Habjan, tajnik Andrej Kukavica, blagajnik L. Babič in člana J. Adamič ter France Kraljič. Od novembra 1964 do novembra 1968 so bili v odboru: Franc Habjan, Jože Por, Andrej Kukavica, France Kraljič in Peter Novak. Od novembra 1968 do leta 1976 pa so bili v njem: Franc Habjan, Jože Por, France Kraljič in France Strah.

(12) Naj navedem prvih 11 članov: F. Ferkulj, I. Šehovič, M. Marič, A. Habjan, M. Resnik, M. Preželj, E. Lenarčič, V. Smerdel, F. Radovan, J. Kus in B. Grmek.

(13) V tem smislu je treba razumeti »popolnoma samostojno slovensko organizacijo«, o kateri piše Janez Kus iz Toronta v prispevku, ki ga je objavil Jambor, Trst, 1. VI., št. 5, marec 1977, str. 3-4. Prim. že omenjeni razgovor s T. Franceschijem, ki mi je dal tudi več podatkov in slik iz časa svojega dela v organizaciji.

(14) Iz raznih števil Božje besede, ki redno poroča o skavtskem življenju, izhaja, da so bile v zadnjem desetletju med voditeljicami Helena Kraljič-Hočevar, Kati Jan, Martina Kavčič, Jožica Kvas, Barbara Por,

JOŽE VELIKONJA:

Slovenske skupnosti v Velikem Buenos Airesu

I.

Predavanje na konferenci o »Integraciji in kulturni identiteti izseljencev v Argentini« v Buenos Airesu 5.-7. avgusta 1985.

Namen konference je predstaviti in analizirati integracijo in kulturno identiteto imigrantov v Argentini. Emigrantske skupine rade poudarjajo svojo edinstvenost pa tudi svojo različnost od drugih emigrantskih skupin ter od družbe, ki jih je sprejela. To v poteku integracije, kakor tudi nadaljevanju etnične in kulturne identitete.

Čeprav je bila večina mojega raziskovanja zadnjih 25 let osredotočena na italijanske imigrante, nameravam sedaj prikazati nekatera opazovanja in ugotovitve o etnični skupini moje prve domovine, Slovenije, ki je sedaj del Jugoslavije, in o izseljencih, ki so našli pot v to precej oddaljeno deželo in zanje nekako tujo prestolnico.

Slovenci so sledili vzoru izseljevanja, ki je podoben italijanskemu bodisi po času njihovega množičnejšega preseljevanja bodisi po cilju. Izseljevanje Italijanov in Slovencev ima več skupnega, kot pa je katera od obeh skupin voljna priznati.

Slovenska imigracija v Argentino ima še drugo zvezo z Italijo in italijansko emigracijo. Italijansko-jugoslovanska meja iz leta 1920 je postavila velik del slovensko govorečega prebivalstva pod italijansko oblast. To je sprožilo izseljevanje v Jugoslavijo in preko morja.

Prekomorska emigracija iz dobe pred letom 1924 je bila usmerjena v ZDA. Vzpostavitelji sistema omejenega števila narodnosti iz leta 1924 je preusmerila ta tok v druge države, ki so bile pripravljene sprejeti priseljevalce, vključno v Argentino.

Pomembno za razumevanje teh priseljencev in njih potomcev je dejstvo, da so zapustili svoj dom, ki nikdar ni bil sestavni del upravno ustaljene Slovenije v Jugoslaviji. Administrativne meje v njihovi domovini so še vedno očitne med imigranti slovenskega porekla v Argentini.

Kratek pregled slovenske emigracije pred drugo svetovno vojno, priobčen leta 1950 (Lipoglavšek, Rakovec), se sklicuje na italijansko uradno statistiko, po kateri naj bi se izselilo iz slovenskega dela Julijske Benečije v Argentino skoraj 11.000 (10.890) ljudi med leti 1926 in 1934. Ta številka ne predstavlja celote, vendar zajame večino priseljencev po prvi svetovni vojni.

Monika Resnik in še katera.

(15) Prim. pismi F. Habjana in članek *Iz župnije Marije Pomagaj v Torontu*, Božja beseda, 1984, sep.-okt., str. 242.

(16) J. Kus, o.d. (op. 13). Ostale podatke je najti v vseh že omenjenih pričevanjih in v Božji besedi.

(17) Prim. pismo T. Franceschija (op. 4).

Celotno število Slovencev v Argentini pred drugo svetovno vojno se ceni na 25.000 izseljencev, čeprav je zanesljivost teh statistik sporna. Italijanske, argentinske in jugoslovanske statistike poročajo o preseljevanju po državah. Očitna nepravilnost o Slovencih iz Italije je ušla uradnemu popisu v vseh tozadevnih pregledih (Hladnik, Bren).

Najvažnejši del mojega poročila pa so vsekakor Slovenci, ki so prišli v Argentino med leti 1947 in 1950. Ta emigracija po drugi svetovni vojni je bila pripravljena bolj z organizacijo kot iz spontanosti osebnih nagibov. Bila je politična, v njej so bili politični emigranti, ki so zapustili svoj dom v zadnjih tednih druge svetovne vojne in so bili v začasnih begunskih taboriščih v raznih krajih Italije, Avstrije in Nemčije.

Potek organiziranega seljenja je zanimiv sam po sebi, vendar čas ne dopušča iti v podrobnosti.

Prihod povojnih naseljencev

Prejšnja prisotnost Slovencev v Buenos Airesu je odprla pot povojnim priseljencem. Čeprav je večina onih (skupaj ok. 25.000 emigrantov) odklanjala stik z novodošleci in nadaljevala svoj način življenja (postopno napredujoče vključevanje v argentinsko družbo), so novi priseljenci nameravali postopati drugače. Smatrali so se začasne priseljenke z namenom, da ostajajo tukaj le, dokler se politične razmere v domovini ne spremenijo. Njihova stremeljenja so zato bila: vzdrževanje kulturne celotnosti, kulturne ločenosti ter politične dejavnosti z omejenim — če sploh kakšnim — stikom z argentinsko družbo.

Začetno teženje kot začasna imigracija in zato začasna naselitev sta zavlačevala sprejem fizičnih in družbenih struktur, ki bi vodile k trajnemu bivanju. To trditev potrjuje pregled objavljenih člankov večinoma v slovenščini, vendar bi bilo potrebno še točnejše empirično raziskovanje.

Celotno število imigrantov po drugi svetovni vojni je bilo kakih 10.000, vključno z nekaj družinskimi člani, ki so se pridružili sorodnikom v naslednjih letih. Večina izseljencev se je ustalila v Buenos Airesu. Čeprav moj pregled prvenstveno obravnava Veliki Buenos Aires, je treba omeniti manjše skupine krajevnih pomembnosti: slovenska skupnost v Mendozu, jedro dejavnosti v San Carlos de Bariloche, ne da bi omenjal Córdoba, Tucumán, Rosario in druge manjše skupine.

(Dalje na str. 8)

UP TO DATE: JOSEF'S

Elegance

New Look's 85

We Listen

5235 Wilson Mills Road
Richmond Hts., Ohio 44143
461-8544 461-8545

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Vprašal me je, kaj bi mogel storiti v pomoč mojemu delovanju v Daki in če bi mi bilo mogoče posvetiti več časa Zahodnemu Pakistanu. Ni vedel, da odhajam.

Zasmejal se je s svojim debelim basom, polnim zdravja in močnatosti. »Mar mislite, da vas bomo pustili oditi? Ha, ha, ha! Ne zdaj, ko imamo diktaturo in se lahko kaj ukaže, da napravimo red. Zdaj je čas za uspešno delovanje, ne v Daki, tu in odtod z uredbami za vso državo. Ne, naš dobri prijatelj, ostanite pri nas. Zdaj je prišel čas za vaše delo.«

Približno tako je govoril v lepi angleščini. Na ugovor, da sem bil že skoraj štiri leta med njimi in da je čas iti domov k družini, me je skoraj prosil, da bi šel v Ameriko samo za odmor ter se vrnil, če treba, s pomočniki; država Pakistan bi plačala v isti meri kot Gullickov inštitut.

Odrekel sem, ker bi že zaradi starosti ne zmogel več; skušal pa da bom najti in priporočiti drugega, bolj tehničnega strokovnjaka.

Slovo od predsednika Kana je bilo prisrčno. Spoštoval sem ga ne samo kot zelo sposobnega za vodstvo take države, kot je Pakistan, dežela sebičnih zamindarjev in politikantov ter zagriženih, mračnih mohamedanskih verskih voditeljev, za katere je namesto pisanih zakonov potrebna palica, temveč tudi kot poštenjaka, ki mu je pri srcu samo blagor svojega naroda.

In s pogledom nazaj na tiste čase si predstavljam, kako bi bilo, če bi predsednik Kan ne bil omagal in bi bil ostal, da vodi svoj narod. Mnenja sem, da bi ne bilo prišlo do razkola dveh kril pakistanske države.

Polet me je vodil preko Kaira, Rima, Madrida in Londona, brez navadnih obiskov pri znancih.

Naključje pa je spet nane-

slo, da sem se ustavil tri dni v Madridu. Ko sem sedel v letalu, me je opazoval sopotnik z druge strani. Vidno se je obotavljal pričeti razgovor, pa sem začel sam.

Videl je ime na mojem majhnem ročnem kovčku in predstavil se je za inženirja iz mesteca Waukegan, severno od Chicaga, kjer, je rekel, je poznal nekoga z mojim imenom. Sopotnik je bil sam slovenskega rodu in razgovor se je takoj razvil po naše.

Govoril je pristno ameriško slovenščino, gladko in brez težav, čeprav je dejal, da je bil že dolgo let od doma. Tako sva nadaljevala vso pot do Madrida, kjer je bil v službi pri veliki inženirski tvrdki za gradnjo letališč.

Bilo je že okoli polnoči, ko se je letalo spuščalo nizdol. Povabil me je, naj se mu pridružim, namesto da bi najemal taksi za v mesto. Priporočil je tudi hotel, kjer je stanoval. Ko sem mu rekel, da nimam španskega denarja, je iz žepa izvlekel bankovce za približno sto dolarjev. Hotel sem mu izročiti ameriški denar, pa je rekel, naj to storim naslednji dan, ko ga lahko obiščem; izmenjave med dolarjem in peseto namreč ni vedel. Dejal je, naj sam poizvem za vrednost in mu izročim pozneje.

Taka zaupnost je nenavadna med nepoznanimi sopotniki, zame pa nič posebnega. Naletel sem nanjo često pri srečanju rojakov po svetu. Jezik, če prav sodim ali ne, je bil nekako jamstvo za poštenje. Svoj človek svojega ne bo opeharil, sem slišal pogostoma v Združenih državah.

Ameriškoslovenski rojak je mnogo storil zame v Madridu, ne samo da si ogledam prelepo mesto in njega umetniške muzeje, tudi pogostil me je in predstavil drugim rojakom.

Iz Londona bi morali odleteti na predbožično jutro, tako da bi bil za božični večer goto-

vo spet pri svojcih. Toda londonska megla! Vsa letala so morala čakati. Ko smo proti poldnevu napolnili letalo, smo čakali v njem več kot eno uro. Potem pa so nam rekli, da se moramo spet izkrcati ter se vrniti v hotele, ker poleta ne bo do poznega večera.

Pripetila se je nesreča. V megli sta na letališču treščili skupaj dve letali prav ob času, ko smo se vkricali in bi morali odleteti.

X. Poslednje službe in potovanja

Nazaj na univerzo

Božični prazniki v New Yorku so služili kot potreben odmor. V hotelu sicer ni vladalo ono tiho in zadovoljno razpoloženje, kot si ga človek o božiču zaželi. Sreča pa je bila doma, ko sem zopet videl svoje drage in jim prinesel darila in spominke.

Mihael je kot mornariški kadet dovršil prvi dve leti univerze Brown, Danilo prvo na univerzi Rutgers. Obema so bile dovoljene tritedenske počitnice.

Nada je bila slabe volje zaradi moje dolge odsotnosti. Preselila se je bila iz Washingtona v newyorški hotel, da poleti pome v Pakistan, če bi povratek odložil. Sedaj se je polagoma potolažila. V Madridu sem dal izdelati kožuh iz afganskih kož, katere sem bil nakupil v Pešavarju.

Obhajali smo torej res vesele praznike. Odsotnost pretečenih štirih let, ko smo bili redko vsi skupaj, nas je združevala v neločljivo družino. Na sinovih, na primer, čeprav sta bila precej drugačnega značaja, sem opazal enako razmerje kot v družini doma, ko sem bil sam mladenič: brata, zaupna prijatelja, med katerima je spor neznan in se žal besede ne sliši.

Prazniki so me torej okrepili od potovanj, odhodnic in gostovanj in začeti je bilo treba s pripravami za bodočnost in nadaljevanje zaslužka. To je zahtevalo šolanje sinov na izbranih, zelo dragih univerzah.

Toda dobiti novo, za moja leta primerno zaposlitev tudi ni bilo brez preglavic. Prijatelj MacElroy, založnik mojih del, ki so se še razpečavala, je želel, da bi se mu v podjetju pridružil. Pred novim letom sem šel na njegov dom na Dolgem otoku (*Long Island*). Pokazal mi je knjižico z vlogo mojih tantien v hranilnici in govoril o dobičkanosni priložnosti za nadaljnja psihološka dela, katera naj bi jaz pisal; obenem naj bi nadzoroval delo pri podjetju.

MacElroy je bil tako fin, dober gospod in prijatelj, da bi se bil z veseljem podal v tovarištvo z njim, a zdelo se mi je, da sem se od psihološkega poklica izza predvojne dobe preveč odtujil. Treba bi bilo učiti se znova. Po uspehih mojih del, objavljenih pred vojno, je namreč več univerz in privatnih ustanov za psihologijo začelo polniti trg z novimi, tehnično bolj razvitimi

Slovenski skupnosti v Buenos Airesu

(Nadaljevanje s str. 7)

Naselbine v Buenos Airesu

Po začetnem iskanju primernega prostora v Velikem Buenos Airesu, se je večina imigrantov naselila na obronkih mesta. Glavne krajevne značilnosti, odločilne pri izbiri okoliša, so bile: zemljišča po zmerni ceni, povezava z mestom z javnimi prometnimi sredstvi, ter večja, ne geografska silnica — prisotnost občestvenega voditeljstva.

Pri preučevanju osmih skupnostnih središč in bivališč se opazi spreminjanje vzrokov in posledic, čeprav se bistvo spreminja bolj v jakosti in vidnih izidih kot pa v prisotnosti ali odsotnosti teh sestavin. Dejavniki, ki jih omenjajo člani slovenske skupnosti, so verjetno vzrok bolj ali manj uspešnega kulturnega preživetja, morda bolj vezani na presojo fizičnega premoženja kot pa na merjenje občestvene pomembnosti.

Dokumentarne dokaze je v tem pogledu težko dobiti. Vendar nekateri primeri krajevne

testi. Za konkurenco s takimi mi ni bilo, zahtevalo bi učenja in mnogo napornega dela.

Poleg tega je bila prva dolžnost javiti se Zavodu za javno upravo (*Institute of Public Administration*) in njega predsedniku Lutru Gullicku. Dasi na počitnicah po dovršeni službi v Pakistanu, sem bil še vedno njih plačan uslužbenec.

Dvomil sem, da bi oni imeli zame primerno zaposlitev v New Yorku. Za nastavitev kje drugje po svetu, podobno dokončanemu delu v Aziji, pa bi se ne zanimal. Zaenkrat sem imel dovolj tujega sveta.

Dan po novem letu me je na Zavodu sprejel dr. Chute, star znanec z univerze Columbia, ki je kot podpredsednik nadomeščal odsotnega dr. Gullicka.

(Dalje prihodnji torek)

**Rojaki! Priporočajte
Ameriško Domovino
prijateljem in znancem!**

prisotnosti Slovencev — čeprav ne dokončni — osvetljujejo teritorialno razporeditev slovenskih izseljenskih skupin in nudijo razlago za nekatere njihove zagonetne videze.

Buenos Aires je postal dom večine slovenskih izseljencev pred drugo svetovno vojno. Dve skupini sta bili iz obmejnih delov Slovenije. Prekmurci so prišli iz severo-vzhodnega kota, ki je do 1918. leta pripadal madžarski polovici avstro-ogrskega cesarstva. Po govoricah in navadah so se razlikovali od Slovencev iz drugih delov Slovenije. Naselili so se po Avellanedi in se raztresli po južnem delu mestne površine. Šestdeset let pozneje ni razvidno, da bi še ostali strnjeni. Dandanes jih po številu cenimo le še na kakšnih dva do štiri tisoč.

Dosti večja skupina s pisano zgodovino je naseljena v Villa Devoto, Saavedri in nekaj preostalih na Paternalu. Večinoma so v teh skupnostih emigranti iz Julijske Benečije, ozemlja, ki so si ga Italijani prisvojili ob koncu prve svetovne vojne.

Njihovo število je težko točno ugotoviti. Ob prihodu so jih šteli med italijanske emigrante. Kljub temu so ustanovili svojo sosedstveno skupnost na Paternalu in pozneje v Villa Devoto s kulturnim centrom, bogoslužjem, organizacijami in publikacijami. Na splošno so razvili nekako pripadnost povojni Jugoslaviji; niso jim bili dobrodošli politični izseljenci, ki so prišli v Buenos Aires od 1947. do 1950. leta.

Po nekaj srečanjih v začetku niso navezali trajnih stikov in še danes je med njimi popolna ločenost. Te skupnosti so imele politične težave z argentinskimi oblastmi in so bile — z redkimi izjemami — razpuščene. Nedavna poživitev v Villa Devoto je nekaj prerod. (Cukjati).

(Nadaljevanje prihodnji torek)

— NAROČILNICA —

Želim postati naročnik časopisa »Ameriška Domovina«

Združene države:

_____ Za eno leto — \$33.00.
_____ Za pol leta — \$18.00.
_____ Za tri mesece — 15.00.

Kanada:

_____ Za eno leto — \$42.00.
_____ Za pol leta — \$27.00.
_____ Za tri mesece — \$17.00.

Petkova izdaja:

_____ \$18.00 na leto v ZDA.
_____ \$22.00 na leto v Kanadi.

Dežele izven ZDA in Kanade:

_____ \$45 (leto) _____ \$25 za petkovo (leto)

IME _____

NASLOV _____

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO!

Maple Heights Poultry and Catering

17330 Broadway

Maple Heights

Naznanjamo, da bomo odslej nudili kompletno postrežbo (catering service) za svatbe, bankete, obletnice in druge družabne prireditve. Za provorstvo postrežbo prevzamemo popolno odgovornost. Na razpologo vseh vrst perutnina. Se priporočamo:

ANDY HOCEVAR IN SINOVI

Tel: v trgovino MO 3-7733—na domu MO 2-2912